

SOCIALNÄMNDENS ÅRSREDOVISNING FÖR 2008

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	4
EKONOMISKT RESULTAT	6
<i>Drift</i>	6
<i>Investeringar</i>	7
I FOKUS.....	7
SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE INOM SOCIALTJÄNSTEN.....	7
UPPHANDLING AV NYTT SÄRSKILT BOENDE ÅKERBYVÄGEN 2	8
EVAKUERINGEN AV TIBBLEHEMMET	8
FORTSATT UTVECKLING AV STÖD TILL ANHÖRIGA	8
KOMPETENSUTVECKLING INOM ÄLDREOMSORG	9
FÖRBEREDELSE FÖR KUNDVAL INOM LSS	9
UTÖKAD SOCIAL BEREDSKAP	9
METODUTVECKLING INOM FÖRSÖRJNINGSSTÖD	10
FAMILJERELATERAT VÅLD, ATV TÄBY	10
METODUTVECKLING INOM BEROENDEVÅRDEN	11
KOMMUNIKATIONSPLAN FÖR SOCIALNÄMNDENS VERKSAMHETER	11
KOSTNADSSÄNKNING INOM ADMINISTRATIONEN	12
ÄLDREOMBUDSMANNEN 2008	12
UPPDRAG	13
INRIKTNINGS- OCH EFFEKTMÅL	20
EKONOMI.....	22
DRIFT	22
INVESTERINGAR	24
SOCIALNÄMNDENS VERKSAMHETER	24
<i>Individ- och familjeomsorg</i>	24
<i>Äldre- och handkappomsorg</i>	26
<i>LSS-verksamhet</i>	29
<i>Verksamhet för psykiskt funktionshindrade</i>	31
<i>Administrativa enheten</i>	33
<i>Samordnad verksamhet</i>	33
UTBLICK	33
NY LAGSTIFTNING OM KUNDVAL.....	33
ÄLDREASSISTENT ETT FRAMTIDSYRKE	34
TÄBY KOMMUNS ÄLDREOMSORG I NATIONELLA RAPPORTER	34
ÄLDREBOENDELEGATIONEN	35
LSS-KOMMITTÉNS SLUTBETÄNKANDE	36
NY VÅRDFORM INOM PSYKIATRIN	36
NYA BOENDEFORMER FÖR PERSONER MED PSYKISKA FUNKTIONSHINDER.....	36
ÖKAT BEHOV AV FÖRSÖRJNINGSSTÖD VÄNTAS	37
BARNS RÄTTIGHETER	37
UTVECKLING AV MISSBRUKS- OCH BEROENDEVÅRDEN	38
NYTT AVTAL OM UNGDOMSMOTTAGNINGEN	38
KRAV PÅ EVIDENSBASERAD SOCIALTJÄNST	38
ANNA-Projektet, ett webbaserat verksamhetsstöd	38

VERKSAMHET I KOMMUNENS EGEN REGI	40
IFO:S UTFÖRARENHET BARN-UNGDOM-FAMILJ	40
ÄLDRE- OCH HANDIKAPPOMSORG	42
LSS-VERKSAMHET	45
PERSONLIG ASSISTANS	49
PSYKIATRI.....	51

Socialnämndens årsredovisning för 2008

Sammanfattning

Under 2008 påbörjades införandet av ett gemensamt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten. Utgångspunkten för systemet är socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för kvalitet inom socialtjänsten respektive hälso- och sjukvården. Ledningssystemet ska säkerställa att kvaliteten kan säkras och utvecklas inom samtliga ansvarsnivåer för socialnämnden.

I oktober 2008 genomfördes en första informationsträff, med ca 100 deltagare, om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i socialtjänsten. Målgruppen var chefer i kommunen och representanter för enskilda utförare i kundvalsverksamheter.

Metodutveckling för att förbättra kvaliteten i verksamheten bedrivs kontinuerligt inom socialnämndens ansvarsområde. Under 2008 har utveckling bl.a. bedrivits inom försörjningsstöd, barn- och ungdomsvård och beroendevården. Även nya verksamheter bl.a. stöd till unga brottsutsatta och Barncentrum innebär utveckling av socialtjänstens kvalitet genom att identifierade behov kan tillgodoses på ett bättre sätt än tidigare.

En ny lag om valfrihetssystem (LOV) införs från 2009. Täbys nuvarande modell för kundval med auktorisation av utförare måste därför förändras. Den nya lagstiftningen innebär att upphandling av utförare ska göras, antingen enligt LOU eller enligt LOV. Väljs det senare alternativet görs en löpande annonsering i en nationell databas. Utförare som uppfyller fastställda krav godkänns och avtal tecknas med dessa. Det ska också finnas ett i förväg bestämt ickevalsalternativ för den enskilde som inte vill eller kan välja. I verksamhetsplanen för 2009-10 har kommunfullmäktige fastställt en rad uppdrag för socialnämnden med anledning av LOV. Arbetet med en del av dessa uppdrag påbörjades under 2008.

I verksamhetsplanen för 2008 fastställde kommunfullmäktige 27 uppdrag inom socialnämndens verksamhetsområde. Flera av dessa uppdrag rörde utveckling av den gamla kundvalsmodellen. Med anledning av den nya lagstiftningen om valfrihetssystem har socialnämnden inte genomfört dessa uppdrag. Ytterligare ett antal uppdrag rörde överenskommelser som träffats med landstinget i det gemensamma projektet "Framtidens äldreomsorg". På grund av landstingets förändrade organisation och prioriteringar har inte uppdragen kunnat genomföras fullt ut. Flertalet övriga uppdrag har genomförts, men har i några fall inte nått de resultat som eftersträvades. Det gäller bl.a. minskning av antalet placeringar i hem för vård eller boende (HVB-

hem) inom barn- och ungdomsvården samt beroendevården. Trots ökad satsning på öppenvård och familjehemsvård har placeringarna ökat under 2008.

Antalet invånare som fått försörjningsstöd har fortsatt att minska under 2008. Likaså har den genomsnittliga bidragstiden blivit kortare. Orsaken är dels den goda konjunkturen under stor del av året och dels de aktiva åtgärder som vidtagits för sjukskrivna och arbetslösa. Bedömningen är att antalet hushåll som behöver försörjningsstöd kommer att öka under 2009 till följd av den djupa lågkonjunkturen samt till följd av de förändringar som sker inom sjukförsäkringen och a-kassan.

Kommunfullmäktige beslutade i december 2007 att driften av det nya äldreboendet Åkerbyvägen 2 skulle upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Driftstart planerades till september 2008, varför tiden för upphandlingsprocessen blev mycket kort. Under våren utformade en arbetsgrupp förfrågningsunderlag och genomförde anbudsutvärdering. Attendo Care AB vann upphandlingen och tog över driften från och med september 2008.

I september 2008 påbörjades evakueringen av Tibblehemmet inför ombyggnaden av det forna sjukhemmet till fullvärdiga bostäder för äldre. Ombyggnaden av Tibblehemmet kommer att pågå under hela 2009. Upphandling av den framtida driften av Tibblehemmet sker enligt LOU. Antalet tillgängliga platser/bostäder i särskilda boendeformer för äldre kommer under ombyggnaden att vara begränsad i kommunen. Först under 2010 kommer antalet platser/bostäder att ha återgått till en mer normal omfattning.

Kommunfullmäktige fastställde fyra inriktningsmål och fem effektmål för socialnämnden att gälla för 2008. Socialnämnden har uppnått tre av de fem effektmålen, medan ett av målen bedöms vara delvis uppnått. För de mål som inte är uppnådda vid årets slut pågår aktiviteter som stödjer målen. Målen beräknas vara uppnådda vid 2009 års utgång. Två av de fyra inriktningsmålen bedöms vara uppnådda, ett bedöms som delvis uppnått medan det återstående beräknas vara uppnått vid 2009 års utgång. Sammantaget bedöms socialnämnden måluppfyllelse som god.

Äldreboendedelegation och LSS-kommittén avlämnade sina betänkande under 2008. Äldreboendedelegationen konstaterar att framtida behov av äldreboenden inte kommer att kunna lösas av en enda begränsad insats, t.ex. utbyggnad av särskilda boendeformer. En ny boendeform, trygghetsboende, föreslås. Denna boendeform, som föreslås bli ett frivilligt åtagande för kommunerna, ska ha en viss utformning och ett visst innehåll och utan föregående behovsprövning kunna erbjudas dem som känner sig oroliga, otrygga och/eller socialt isolerade i sitt ordinära boende.

I LSS-kommitténs slutbetänkande ”Möjlighet att leva som andra” föreslås att staten tar över huvudmannskapet för personlig assistans medan kommunerna får fortsatt ansvar för övriga insatser samt en ny insats ”personlig service med boendestöd” för dem som behöver stöd i ordinärt boende. Om förslagen verkställs föreslås en ny lag träda i kraft 2010.

Ekonomiskt resultat

Drift

Socialnämnden har en omslutning om ca 800 mnkr för 2008, vilket motsvarar 35 procent av Täby kommuns totala nettokostnader. För 2008 redovisar nämnden ett plusresultat om 4,4 mnkr, vilket är 0,6 procent av nettoomslutningen. De stora avvikelserna mot budgeten finns inom äldreomsorg och LSS-verksamhet.

Inom äldreomsorg är det hemtjänsten som haft större omfattning än beräknat till en kostnad om 10,6 mnkr. I särskilda boendeformer för äldre överensstämmer antalet utnyttjade platser med budget, men fler platser på korttidsboende och färre platser inom demensboende har utnyttjats under året. Detta beror framförallt på omställningen i samband med flytt från Tibblehemmet till nytt boende på Åkerbyvägen 2.

Inom LSS-verksamhet har antalet utförda timmar inom personlig assistans varit 20 procent fler än budgeterat. Det har medfört högre ersättning från försäkringskassan med drygt 9 mnkr men även ökade kostnader. Antalet insatser inom boende och daglig verksamhet har däremot varit färre än budgeterat vilket ger en positiv avvikelse om 11 mnkr, respektive 7 mnkr. Samtidigt redovisas högre kostnader för korttidsvård och korttidsvistelse vilket ger en negativ avvikelse om totalt 6,2 mnkr.

Socialnämnden totalt	Utfall 2008	Budget* 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	189 158	168 580	20 578	12,2 %	159 492
Kostnader	-986 532	-970 380	-16 152	-1,7 %	-900 037
Nettokostnader	-797 374	-801 800	4 426	0,6 %	-740 544

* budget 2008 inkl. ombudgering om 3 300 tkr

Volymjusterat resultat för socialnämnden:

Resultat – Netto	4 426
Försörjningsstöd	-7 004
Äldreomsorg, hemtjänsttimmar	10 625
Volymjusterat resultat – Netto	8 047

Investeringar

Under 2008 genomfördes investeringar till en kostnad om 4,9 mnkr. Avvikelsen om drygt 5 mnkr beror på ombudgetering från 2007.

Den största investeringen var nybyggnation och utrustning av äldreboendet på Åkerbyvägen 2.

Socialnämnden totalt	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008	tkr	%	2007
Summa investeringar	-4 874	-10 181	5 307	52%	-2 756

* budget 2008 inkl. ombudgetering om 5 181 tkr

I fokus**Systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten**

Under 2008 påbörjades införandet av ett gemensamt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten. Utgångspunkten för ledningssystemet är socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för socialtjänsten, SOSFS 2006:11 (S) respektive hälso- och sjukvård SOSFS 2005:8 (M). Enligt föreskrifterna ska ledningssystemet för socialtjänsten säkerställa att kvaliteten kan säkras och utvecklas inom samtliga ansvarsnivåer för socialnämnden, dvs. på

- den strukturella nivån med t.ex. planering av goda livsmiljöer och information till kommuninvånarna,
- den generella nivån, med insatser som ska tillgodose behov hos grupper av medborgare, t.ex. barn och unga, äldre och funktionshindrade, samt på
- den individuella nivån, med t.ex. den enskildes inflytande och delaktighet, ett gott bemötande och samordnade insatser.

Ledningssystemet kommer att samordnas med det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet. Den nyinrättade tillsynsenheten kommer inom ramen för sitt ordinarie arbete att svara för att hämta in delar av informationen från verksamheterna till ledningssystemet. Likaså beräknas det webbaserade ANNA (IT-stöd) kunna svara för delar av informationen som behövs för att bedöma förutsättningarna för att säkra och utveckla kvaliteten.

Parallellt med införandet av ett gemensamt ledningssystem för kvalitet pågår arbetsprocesser som har betydelse för systemet. Lokalt i kommunen är det bl.a. införandet av valfrihetssystem (upphandling enligt LOV) som är av betydelse, regionalt arbetar FOU Seniorum med kvalitetsindikatorer och kvalitetskriterier och nationellt arbetar även socialstyrelsen och Sveriges

kommun och landsting med kvalitetsindikatorer. Dessa processer kan tillföra värdefull kunskap och underlag vilket i sin tur innebär att det finns behov av att vänta in och samordna Täbys ledningssystem med dessa aktörers arbete.

I oktober 2008 genomfördes en första informationsträff, med ca 100 deltagare, om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i socialtjänsten. Målgruppen var chefer i kommunen och representanter för enskilda utförare i kundvalsverksamheter. I december 2008 fick socialnämnden en motsvarande rapportering om införandet av ledningssystem.

Upphandling av nytt särskilt boende Åkerbyvägen 2

Kommunfullmäktige beslutade i december 2007 att driften av det nya boendet Åkerbyvägen 2 skulle upphandlas enligt LOU. Driftsstart planerades till september 2008, varför tiden för upphandlingsprocessen blev mycket kort. Under våren utformade en arbetsgrupp förfrågningsunderlag och genomförde anbudsutvärdering. Attendo Care AB vann upphandlingen och tog över driften från och med september 2008.

Evakueringen av Tibblehemmet

I september 2008 påbörjades evakueringen av Tibblehemmet. Inför utflyttningen genomfördes intervjuer och informationsträffar med boende och anhöriga vid flera tillfällen. Av de 93 boende kunde 72 erbjudas plats på Åkerbyvägen 2. För övriga 21 har nämnden fått söka platser såväl inom som utom kommunen, vilket inneburit vissa svårigheter då de flesta kommuner har "kö". Detta har även gällt för korttidsplatserna.

Inför ombyggnaden har Tibblehemmet tömts på inventarier och gammal utrustning. Ägarförhållanden har varit oklara, möjligheter till förvaring likaså. Det praktiska arbetet inför ombyggnaden visade sig vara mer omfattande än beräknat vilket inneburit att andra planerade arbetsuppgifter fått skjutas framåt i tiden.

Tillgången till platser i särskilt boende och korttidsboende är reducerad under halva 2008 och hela 2009. Detta påverkar förutsättningarna för att inom skälig tid erbjuda särskilt boende inom kommunen. För att arbetet ska bedrivas så effektivt som möjligt har en boendekonsulent projektanställts. Detta har haft en positiv effekt på köhanteringen och även utförare har uttryckt sig positiva till denna ordning.

Fortsatt utveckling av stöd till anhöriga

De som vårdar en anhörig har ofta en krävande uppgift och ett väl utvecklat stöd är en förutsättning för att de ska orka. Genom statliga stimulansbidrag

har kommunerna under ett antal år kunnat utveckla olika stödformer riktade till anhörigvårdare

Socialnämnden har sedan 2005 arbetat med att på olika sätt utveckla stödet till dem som vårdar en anhörig i hemmet. Exempel på det är Anhörigcenter, olika former av avlösning. Tillsammans med Vallentuna kommun och med stöd av FoU Seniorium drivs två projekt ”Anhörig mitt i livet” och utbildning av anhörigombud i personalgrupperna. Korttidsvården utomlands (Spanien) har däremot upphört då utföraren/arrangören inte kan garantera resans genomförande.

Kompetensutveckling inom äldreomsorg

De utbildningsinsatser som påbörjats genom de statliga stimulansmedlen inom ramen för ”Kompetensstegen” har slutförts under höstterminen. Sammantaget har nu Täby Kommun ca 270 basutbildade och 44 spetsutbildade inom demensvård och omvårdnadsetik. De flesta är omvårdnadspersonal men även sjuksköterskor, handläggare och chefer har deltagit. Därtill har utbildningar i bland annat i läkemedelskunskap och dokumentation genomförts under året.

Näringslivscheferna i Stockholms nordostkommuner tog under våren 2008 initiativ till en förstudie vad gäller framtida kompetensutvecklingsbehov inom framför allt äldreomsorgen. Särskilda medel tilldelades från Europeiska socialfonden (ESF), och förstudien har genomförts i projektform, ”Äldreliv Nordost”. En rapport kommer att presenteras i början av 2009 och där efter kommer en ny ansökan om genomförande att lämnas in till ESF-rådet.

Förberedelse för kundval inom LSS

Under 2008 har uppdraget att utveckla kundval inom LSS varit prioriterat. Genom ett erfarenhetsutbyte med Stockholm och Nacka har ett nivåmätningssinstrument tagits fram som nu testas vid ett antal enheter. Behovet av stöd hos den enskilde kartläggs genom beräkning av tidsåtgång för personalstödet som är vägledande när nivån fastställs. När den individuella nivåbedömningen är fastställd ska utföraren tilldelas resurser utifrån den enskildes behov av stöd.

Arbetet med kundval inom LSS-verksamheten har gått in i ett nytt skede genom den nya lagstiftningen om valfrihetssystem.

Utökad social beredskap

Från och med april 2008 utökades antalet kommuner i social beredskap i nordost. Under period april – december 2008 inkom 171 ärenden av vilka

de flesta aktualiserades genom någon annan än myndigheter och anhöriga. De flesta ärendena har gällt barn/ungdom och missbruk.

Stockholm stads socialjour har påtalat att social beredskap i nordost inte tar emot personer som saknar pengar eller bostad. Detta är ett område som inte är reglerat i nuvarande avtal inom nordost, men en synpunkt att ta med. Utökningen av antalet kommuner i den sociala beredskapen har fungerat i enlighet med avtalet.

Metodutveckling inom försörjningsstöd

Inom ekonomi- och mottagningsenheten har ett försök inletts med en ny utredningsmetod, Dokumentation, Utvärdering, Resultat (DUR). Genom att använda denna metodik förväntas de sökande få bättre stöd än tidigare med att finna en egen försörjning. Barnperspektivet tillgodoses alltmer bland annat genom samtal med barnen i familjer med långvarigt biståndsbehov eller hyresskulder. Under våren 2008 har socialsekreterarna fått utbildning av social omsorgs resursteam i samtal med barn. Socialsekreterarna har även fått utbildning i motiverande intervjuer (MI) genom FoU-nordost (forsknings- och utvecklingsenhet gemensam för Storstockholms nordostkommuner).

Även under år 2008 har verksamheten haft stöd av en konsultläkare för att granska inkomna sjukintyg för personer som söker ekonomiskt bistånd och inte är sjukpenningplacerade. Antalet sjukskrivna fortsätter att minska och har sedan sista kvartalet 2007 minskat med 20 procent medan kostnaderna minskat med 36 procent.

Förebyggande åtgärder sker i form av hembesök hos alla med hyresskulder och störningar för att undvika att familjer blir uppsagda och avhysta från sina bostäder.

Kostnaderna för försörjningsstöd fortsatte att minska under 2008 och omfattade vid årets slut 186 hushåll, vilket var långt under de 250 hushåll som budgeterats per månad. Orsaken var dels den goda konjunkturen under en stor del av året och dels de aktiva åtgärder som vidtagits för sjukskrivna och arbetslösa.

Den djupa lågkonjunktur som nu inträtt bedöms medföra att fler Täbybor kommer att ha behov av försörjningsstöd under 2009.

Familjerelaterat våld, ATV Täby

”Familjerelaterat våld” i Täby kommun är ett projekt som delvis finansieras med medel från Länsstyrelsen och startade under år 2006. En försöksverksamhet för våldsutsatta kvinnor och barn startade i april 2006. Under första projektåret inleddes ett samarbete med ”Alternativ til vold” (ATV) i Norge.

ATV är en privat stiftelse som har 20 års erfarenhet av att erbjuda behandling för män som använder våld, för deras partner och barn. Hösten 2007 invigdes ATV Täby och blev därmed den första ATV verksamheten i Sverige. I anslutning till ATV Täby finns barnverksamheten Bara Vara Barn I Täby, som erbjuder samtal till barn som bevittnat och upplevt våld mot mamma, så kallade Trappansamtal. Sedan projektet startade har verksamheten nått ca 50 kvinnor, varav majoriteten är mammor, och ett tiotal barn som har gått i så kallat Trappansamtal. Sedan ATV Täby startade i september 2007 har drygt 20 män haft kontakt med ATV kring sin våldsproblematik. Ett samarbete är inlett med Österåkers kommun.

Under 2008/09 ska behandlingen till män på ATV Täby utvärderas av Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) inom Socialstyrelsen. Detta är en av åtgärds punkterna i Regeringens Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer.

Metodutveckling inom beroendevården

Hösten 2007 och våren 2008 har myndighetshandläggarna vid Origomotagningen genomgått en utbildning i ADDIS, alkohol drog diagnos instrument, en modell för att studera om personen har ett beroende.

För den att fullfölja utvecklingen av beroendevården i kommunen finns ett behov av fortsatt samverkan med den psykiatriska öppenvården. Främst när det gäller det fortsatta arbetet med implementering av de nationella riktlinjerna för vuxna personer med missbruk. Samverkan har pågått inom enheten sedan 2007, men det finns svårigheter att upprätthålla denna på en konstruktiv nivå.

Även samverkan med landstingets beroendevård har i dagsläget avstannat. Detta på grund av att landstinget inte återbesatt en tjänst som case manager, vilket främst berör personer som har komplexa vårdbehov (samsjuklighet).

Kommunikationsplan för socialnämndens verksamheter

Socialnämndens verksamheter har behov av tydligare extern kommunikation till sina målgrupper. Under 2008 har en kommunikationsplan tagits fram, för att öka spridningen av fakta och möjligheten till dialog mellan brukare, anhöriga och verksamhet. Inför framtagandet av planen genomfördes åtta intervjuer med enhetschefer för olika verksamheter inom social omsorg. De intervjuade svarade på frågor om informationsbehov och informationsflöden inom sin verksamhet, vilket material som finns och vilket material som saknas.

Webbstruktur och webbinnehåll

I kommunikationsplanen föreslås en rejäl översyn av webbstrukturen och webbinnehållet för social omsorg. Strukturen ska utgå från hur målgruppen skulle resonera när de söker information, och innehållsmässigt ska sidorna ha ett du-tilltal i de fall då sidorna beskriver tjänster och service.

Under 2008 har ett arbete med strukturen påbörjats. Arbetet avslutas under april 2009. Informationen struktureras mer logiskt och konsekvent, så att besökarna känner igen sig. Varje del har en presentation och det viktigaste kommer högt upp på sidan. Det har under året tagits fram mallsidor för varje vårdgivare, så att besökare på webbsidorna snabbt ska kunna bilda sig en uppfattning om vilka tjänster som erbjuds. När man kommer in på en sida där exempelvis ett vårdboende för äldre beskrivs så finns information om bland annat hur många platser som finns, personalens utbildning och speciell inriktning. Detta gör det lättare när man vill jämföra olika alternativ.

Grundtexter och broschyrer

Under 2008 har arbetet med att skriva grundläggande texter om socialnämndens olika verksamheter startat. Texterna ska vara tillräckliga för att tillgodose behov av webbtexter och broschyrtexter. Även grundläggande broschyrer om äldre/handikappstöd, LSS och psykiatri respektive individ- och familjeomsorg ska tas fram. Broschyerna ska vara målgruppsanpassade och handla om det stöd man kan få, hur villkoren för bedömning ser ut, och hur man ansöker om stödet, osv. Broschyerna ska innehålla texter som anpassas från grundtexterna. Texterna ska vara enkla och ha kundfokus. Under 2008 har äldre- och handikappbroschyren färdigställts. Övriga två broschyrer blir klara under första delen av 2009.

Kostnadssänkning inom administrationen

Kostnadssänkning inom social omsorgs administrativa enhet har påbörjats under 2008. Kostnadssänkningen är en konsekvens av införandet av VEPS (verksamhets-, ekonomi- och personalstöd). Genomförda kostnadssänkningar under 2008 omfattar 500 tkr.

Äldreombudsmannen 2008

Under 2008 har 138 kontakter tagits med Äldreombudsmannen i 158 ärenden. Fördelningen av ärendena efter anledning till kontakt framgår av tabellen nedan. Såväl antal kontakter som antal ärenden har minskat sedan 2007.

Anledning till kontakt	2007	2008
Önskemål om information	86	69
Lämna synpunkter	13	11
Råd och stöd	19	17

Anledning till kontakt	2007	2008
Klagomål	60	51
Informationsmöte	1	5
Övrigt	4	5

De 51 kontakterna som gällde klagomål avsåg 53 ärenden. Av dessa avsåg 30 särskilt boende, 12 hemtjänst, 2 trygghetslarm och resterande 9 bl.a. färdtjänst, dagverksamhet och samordning av insatser. Någon form av åtgärd är vidtagen i samtliga ärenden.

Uppdrag

Kommunfullmäktige beslutade i verksamhetsplanen för 2008 år socialnämnden att genomföra nedan redovisade uppdrag.

Utveckla kundvalsmodellen

Vid tidpunkten för uppdraget hade betänkandet om den nya lagen om valfrihet ännu inte avlämnats. Konsekvensen av den nya lagen är att Täbys kundvalsmodell med auktorisation av utförare inte är gångbar. Socialnämnden har därför avvaktat med att starta arbetet med att utveckla kundvalsmodellen. I verksamhetsplanen för 2009-2010 har ett antal nya uppdrag lämnats med anledning av lagstiftningen om valfrihet. Arbetet med dessa uppdrag har inletts.

Utveckling av kvalitetssystem

Utvecklingen av ett gemensamt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten har påbörjats men är ännu inte slutfört. Ledningssystemet kommer att samordnas med det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet. Se även under avsnittet I fokus.

Fokusering på bemötandefrågor

Inom socialtjänsten är bemötandet av den enskilde ett av de viktigaste arbetsinstrumenten. Med bemötandet skapas många av de förutsättningar som behövs för goda resultat i vård, omsorg och behandling.

Inom samtliga av socialnämndens verksamheter har kompetensutveckling inom området bemötande genomförts under 2008. Det har dels gällt bemötande i allmänhet med främst bemötande av brukare med olika funktionshinder eller sjukdom bl.a. demens och neuropsykiatriska funktionshinder.

Uppdraget i verksamhetsplanen för 2008 är genomfört men bemötandefrågor kommer även fortsatt att vara återkommande inslag vid personalmöten och planeringsdagar inom socialnämndens verksamheter.

Återkommande hembesök till personer 80 år och äldre

Uppdraget, som har en förebyggande ansats, genomförs med stöd av statliga stimulansmedel. Uppdraget påbörjades under september 2008. Kommuninvånare som är 80 år och äldre och som inte har något stöd från socialnämnden får via brev information om kommunens äldreomsorg. De som är födda 1913-1920 erbjuds ett personligt besök. De som är födda 1921-1928 får information och erbjudande om kontakt via brev. Vid årets slut hade cirka 20 personer fått ett besök av särskild handläggare från äldre- och handikappheten

Uppdraget kommer att fortgå fram till oktober 2009.

Initialt var avsikten att genomföra uppdraget i samarbete med landstinget. Då landstinget har valt att rikta in sig på gruppen 75 år och äldre har ett gemensamt uppdrag inte varit möjligt, däremot kommer viss samverkan att förekomma.

Multiprofessionella läkemedelsgenomgångar - gemensamt projekt med landstinget

För att förebygga felaktig användning/överkonsumtion av läkemedel pågår sedan hösten 2007 ett projekt vars syfte är utforma en gemensam struktur för läkemedelsgenomgångar inom särskilda boenden. Modellen innebär att olika professioner inom kommun och landsting samverkar vid läkemedelsgenomgångarna.

Projektets mål under 2008 var att läkemedelsgenomgångar skulle göras hos samtliga boenden. Detta har inte varit möjligt på grund av organisatoriska förändringar och problem med läkartillgång inom landstinget. Däremot har målen att ta fram en modell och erbjuda personal utbildning i denna uppfyllts.

Projektiden löper ut 2009-03-31.

Införa modell med förenklad biståndshandläggning

En förenklad biståndshandläggning skulle dels kunna öka den enskildes inflytande över insatsernas utförande, dels frigöra handläggartid för t.ex. uppföljning av beviljade insatser. Uppdraget att införa en sådan modell är inte genomfört. En förändrad form för biståndshandläggning ingår i den översyn av hemtjänsten som kommer att genomföras under 2009.

Bakgrunden till översynen av hemtjänsten är resultatet från jämförelsen av hemtjänst inom ramen för nätverket "Framgångsrik tillväxt", där Täby ingår som en av nio kommuner. Nätverket drivs av Sveriges kommuner och Landsting. Jämförelsen visade att Täby hade en förhållandevis låg service-nivå medan kostnaderna var höga. En första analys visade att det är nödvändigt att titta på hemtjänsten med ett helhetsperspektiv, d.v.s. från utred-

ning och beslut till genomförande. En handlingsplan har arbetats fram under hösten och genomförandet påbörjas 2009.

Beslut om driftsform för Tibblehemmet

När uppdraget formulerades var upphandling eller auktorisation de två till buds stående alternativen. Då auktorisationsmodellen genom nya bestämmelser inte längre är aktuell, beslutades i november 2008 att driften av verksamheten ska upphandlas med stöd av LOU.

Analys av förutsättningarna för en ny form av korttidsboende

För en del mycket sköra multistjuka personer är flytt till ett särskilt boende inte något lämpligt alternativ med den omställning som det innebär. Istället skulle denna målgrupp kunna erbjudas en flexibel form av korttidsboende/växelvård. Inom ramen för projektet "Framtidens äldreomsorg" (2006) beslutades att förutsättningarna för att tillskapa en ny omsorgsform i linje med ovanstående skulle utredas i samverkan med landstinget.

Uppdraget har inte kunnat genomföras under 2008 eftersom landstinget inte prioriterat frågan. Möjligheten att inrätta ett korttidsboende med ovanstående inriktning kommer att övervägas i samband med planeringen av det ombyggda Tibblehemmets verksamhet.

Översyn av taxor och avgifter

Uppdraget att revidera taxan för äldre – och handikappomsorgen är genomfört. Samtliga avgifter är därmed kopplade till prisbasbeloppet med årlig justering. Den reviderade taxan med tillämpningsanvisningar trädde i kraft den 1 juni 2008.

Demensteam i samarbete med Stockholms läns landsting

Med utgångspunkt i de beslut som fattades inom projektet "Framtidens äldreomsorg" ansökte socialnämnden om statliga stimulansmedel för att tillskapa ett demensteam tillsammans med Stockholms läns landsting. Teamets syfte skulle i första hand vara att fundera som ett stöd till personal men också till anhöriga som ger stöd till/vårdar en demenssjuk i hemmet. Efter det att stimulansmedlen beviljats och projektet om framtidens äldreomsorg var slutfört har Stockholms läns landsting genomfört omfattande omorganiseringar. De samarbetsformer som etablerades under projektet och som var en förutsättning för dess fortsättning existerar inte längre. Landstinget har vidare aviserat att man avser att införa andra stödformer.

Utvärdering av pågående försöksverksamhet med intern LSS-peng

Uppdraget att utvärdera pågående försöksverksamhet med en LSS-peng är slutfört, dock kommer uppdraget med att ta fram en LSS-peng att fortlöpa även under 2009 och 2010, då utvecklingen går in i en ny fas med anledning av den nya lagen om valfrihetssystem (LOV).

Försöket med LSS-peng inom insatserna boende och daglig verksamhet inom kommunens egen regi har i ett flertal analyser visat att personalresurser kopplade till brukarnas omsorgsnivåer kan vidareutvecklas. Nya nivå-mätningar genomförs under våren 2009 och LSS-pengen kommer att anpassas till de nya nivåerna. Därefter kommer LSS-pengen även att kunna utvidgas och gälla externa utförare i samband med att det blir aktuellt att skriva nya avtal under 2010.

Införa kundval och LSS-peng inom boende och daglig verksamhet under 2008

Uppdraget med att införa kundval och LSS-peng inom boende och daglig verksamhet är inte slutfört utan denna utveckling går in i ett nytt skede. Försöket med en LSS-peng inom egen regi har dock lagt grunden för att införa ett valfrihetssystem och det har lett till att modellen har vidareutvecklats under 2008. Täby kommuns nuvarande kundvalsmodell kommer att omarbetas och anpassas till LOV initialt inom äldreområdet. LSS kommer därefter att omfattas och från 2010 är avsikten att ett valfrihetssystem inom LSS-verksamheten införs.

Överväga om fler insatser inom LSS-verksamheten kan ingå i ett kundvalssystem

Uppdraget med att överväga om fler insatser ska inkluderas i kundvalet inom LSS kommer att beaktas under 2009 efter det att nivå-mätningar inom boende och daglig verksamhet är genomförda. Vissa insatser såsom ledsagning och avlösarservice kommer att baseras på en peng per timme medan andra kommer att vara kopplade till respektive brukares omsorgsnivå.

Daglig verksamhet på arbetsplatser på den ordinarie arbetsmarknaden

Uppdraget att vidareutveckla påbörjad inriktning med daglig verksamhet på arbetsplatser på den ordinarie arbetsmarknaden fortlöper. Uppdraget genomförs inom ramen för kommunens verksamhet i egen regi. I Arninge har ett servicecenter öppnats i september 2008 som samverkar med företagen i Arninge för att skapa praktikplatser. Vissa arbetsuppgifter kommer att utföras i lokalen medan andra ska utföras utanför den egna lokalen. Tillstånd för huddagis har erhållits från 2009-01-01. Totalt har Täby idag 15 personer som har sin dagliga verksamhet ute på företag hel eller deltid, vilket är ungefär samma volym som 2007. Ambitionen är att servicecentret i Arninge ska bidra till en fortsatt utveckling av daglig verksamhet ute på olika företag.

Nya vårdformer, flexibla och individanpassade lösningar

Att skapa nya vårdformer, som är flexibla och individanpassade för t.ex. boende och sysselsättning inom psykiatrin är ett uppdrag som pågår fortlöpande. Att etablera nära kontakter med företag för att få tillgång till praktik- och arbetsplatser är en betydelsefull beståndsdel i arbetet för att ytterligare individanpassa sysselsättningen. Nära 30 procent av brukarna har sysselsättning ute i samhället på arbetsplatser hos privata företag och i kommunal

verksamhet. För yngre person med diagnosen ADHD har ett arbete påbörjats för att skapa mer individuella lösningar. Parallellt med det pågår även planering för kompetensförstärkning inom området neuropsykiatri bl.a. på grund av att gruppen med dessa diagnoser ökar.

Fortsatt utveckling av kommunens samverkan med landstinget

Fortsatt utveckling av samverkan mellan kommunen och landstinget har bedrivits genom att Täby inbjudit landstinget till regelbundna nätverksmöten för att hitta bättre lösningar kring de enskilda brukarna. Uppdraget bör i denna årsredovisning betraktas som avslutat dock är det en fortlöpande aktivitet som bedrivs kontinuerligt.

Minska antalet vård dygn i hem för vård eller boende (HVB)

Socialnämnden har inte lyckats minska antalet vård dygn i HVB- hem varken för barn, ungdomar eller för vuxna med missbruksproblematik. Det beror bland annat på att antalet ungdomar som är i behov av insatser ökat och dessa behov är av så svår art att det inte går att tillgodose varken i familjehem eller initialt med öppenvårdsinsatser.

För vuxna personer med missbruk beror behovet av HVB-placeringar till viss del på att det saknas adekvata boendialternativ i kommunen. Genom de insatser som kommer att ske inom ramen för projektet socialmedicinskt team är avsikten att behovet av placeringar ska minska.

Det som återstår är att utveckla öppenvården ytterligare för att kunna ta emot målgrupper av karaktär där arbetsmarknad behövs som inslag samt att även ordinarie öppenvård måste matchas bättre till behovet.

Fortsatt satsning på vård i familjehem

Då insatser i öppenvård inte är tillräckliga är det socialnämndens mål att i första hand överväga placering i familjehem framför en placering på HVB-hem för barn och ungdomar. Under 2008 ökade antalet placeringar och då framför allt i HVB-hem. De ungdomar som var aktuella har en sådan problematik att de inte passar att placeras i familjehem då de är i behov av både stöd och behandling.

Utveckling av öppenvårdsalternativen i kommunen

En utveckling av öppenvården är ett sätt att höja kvaliteten men även att sänka kostnaderna. Uppdraget är genomfört.

Från 2007 till 2008 har antalet öppenvårdsinsatser i kommunens egen regi för barn och ungdom ökat från 597 till 815. Motsvarande för vuxna med missbruksproblem är en ökning från 796 insatser till 962 år 2008.

Utveckla verksamheten för arbetslösa bidragstagare

Uppdraget är till stora delar utfört. Ekonomi- och mottagningsenheten har utökat samarbetet med Arbetsförmedlingen både på handläggarnivå och

chefs nivå och arbetet inom det så kallade Nätverket med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har utökats.

Rutiner har utarbetats för handläggning av ärenden som rör arbetslösa bi-dragstagare samt för samverkan med Arbetsförmedlingen och kommunens arbetsmarknadsenhet, AME. Det har trots samverkan visat sig att det för vissa personer är svårt att hitta lösningar inom befintliga system och att de "hamnar mellan stolarna".

Målgruppen har olika huvudmän som i sin tur har olika infallsvinklar och insatser vilket lämnar många ärenden till socialtjänsten då andra huvudmän anser att de insatser som behövs ligger utanför deras ansvar.

Utveckla samverkan med ideella organisationer

Individ- och familjeomsorgen har etablerat en kontakt med Rädda Barnen som innebär att organisationen har en kontaktperson till vilken personer som socialtjänsten kommer i kontakt med kan vända sig till. Individ- och familjeomsorgen har påbörjat en samverkan med kommunledningskontorets koordinator för den ideella sektorn för att vidareutveckla denna verksamhet. Hittills har motivationen hos enskilda klienter att använda sig av stöd från frivilliga krafter ofta varit låg, vanligen ser klienten hellre att behoven tillgodoses inom ramen för socialnämndens ordinarie verksamhet. Insatsen kontaktperson innebär ett arbete på ideell grund där kontaktpersonen även kan introducera den enskilde till intresseorganisationer av olika slag.

Införa utredningsmetoden Barns behov i centrum (BBIC)

Syftet är att genom att använda metoden få bättre kvalitet på utredningar vilket ska ge bättre rättssäkerhet och bättre möjlighet att finna rätt insats, ökad tydlighet mot klienterna

Uppdraget är till stor del genomfört men metoden är tidskrävande. Utredningarna tar mer tid i anspråk jämfört med den metodik som tidigare användes. Då det inom enheten förekommit vakanser på grund av rekryterings-svårigheter samtidigt som antalet inkomna ärenden ökat har väntetiden på utredningsstart varit längre än tidigare. Metoden innebär en högre utredningskvalité.

Stödcentrum för unga brottsutsatta samt medlingsverksamhet för unga förövare och brottsoffer

Stödcentrum för unga brottsutsatta och en gemensam medlingsverksamhet för unga förövare och brottsoffer har startat i projektform. Verksamheten är lokaliserad till lokaler hos polisen. Projektet som sträcker sig över två år drivs i samarbete mellan Roslagens polisdistrikt och kommunerna Danderyd, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker.

Syftet med projekten

Unga brottsutsatta

- Ge unga brottsutsatta upprättelse och förhindra att de förlorar tron på vuxenvärlden och rättssamhället.
- Ge den unge möjlighet att bearbeta det trauma som brottet medfört. Tanken är att den unge så snart som möjligt ska kunna återgå till sin normala tillvaro. Metodiken bygger på systemteoretiska och kognitiva grunder.
- Förbereda den unge inför eventuell rättegång.
- Förhindra fortsatt brottslighet.

Medling

- Minska de negativa följderna av brott.
- Minska antalet återfall i brott.
- Bereda brottsoffret möjlighet att bearbeta sina upplevelser.

Målgrupper

Unga brottsutsatta: unga 12-20 år som blivit utsatta för brott.

Medling: unga 20 år eller yngre som begått brott (medling) och personer utsatta för brott av förövare som är 20 år eller yngre.

Projekten kommer att pågå under två år och någon utvärdering har ännu inte gjorts. En preliminär utvärdering lämnas senast sex månader före projektidens utgång. Den utvärderingen kommer att utgöra underlag för ställningstagande för hur verksamheten därefter ska bedrivas.

Frågan om ett eventuellt fortsatt samarbete efter projektiden aktualiseras av styrgruppen sex månader före projektidens utgång. Eventuellt beslut om detta tas av ansvarig nämnd i respektive kommun.

Utveckla ett barncentrum för barn som utsatts för övergrepp

Socialnämnden har också ett samarbete med ovanstående samarbetspartners kring ett projekt under ett år kring ett barncentrum eller Barnahus.

Syftet med ett barncentrum är att

- förbättra samarbetet mellan socialtjänst, polis, BUP m.fl. i utredningar gällande misstanke om att barn som utsatts för brott,
- anpassa utredningsmetoderna till barnen vid misstanke om att barn utsatts för brott, samt att
- förkorta handläggningstiderna genom samverkan inom respektive verksamhet

Projektet kommer att pågå under två år och någon utvärdering har ännu inte gjorts. En preliminär utvärdering lämnas senast fyra månader innan projekttidens utgång för att utgöra underlag för eventuellt beslut om fortsatt verksamhet.

Frågan om fortsatt verksamhet efter projekttiden aktualiseras hos styrgruppen senast fyra månader innan projekttidens utgång. Beslut om en fortsättning fattas av ansvarig nämnd i respektive kommun.

Starta ett socialmedicinskt team

Socialnämnden har fått utvecklingsmedel från Länsstyrelsen för att starta ett så kallat socialmedicinskt team i projektform under två år. Teamets uppgift är att arbeta med personer med missbruksproblem i deras bostäder på såväl individ- som gruppnivå. Syftet är att den enskilde ska klara ett eget boende och kunna behålla sin bostad med teamets stöd. Verksamheten samordnas med verksamheten på dagcentralen för missbrukare. Projektledaren började sin anställning 1 juli 2008 och övriga fem medarbetare rekryterades under hösten. Den planerade Case- managementutbildningen har inte kunnat starta då Karolinska Institutet inte kommer att genomföra någon sådan vilket de tidigare planerat. Personalen kommer istället att genomgå andra utbildningar för att kunna utveckla verksamheten. Genom projektet har nu Dagcentralen för missbrukare i Täby centrum öppet alla dagar inklusive helger. Liksom på vardagar är även helgerna välbesökta. Målsättningen är att behovet av HVB-placeringar ska minska genom öppenvårdsalternativet socialmedicinskt team. Då projektet pågått en kort tid går det ännu inte att dra några slutsatser vad gäller antalet placeringar.

Samverka med grannkommunerna kring insatser för personer med komplexa vårdbehov

Under år 2007 avslutades ett projekt som hade till syfte är att kartlägga och bedöma behov av insatser för personer med komplexa vårdbehov. Projektet finansierades med utvecklingsmedel från länsstyrelsen och genomfördes i samverkan med några grannkommuner. Efter att projektet avslutats har det inte funnits något intresse från grannkommunerna att gå vidare för att tillsammans utveckla insatser för denna grupp. För Täbys del är projektet "socialmedicinskt team" en fortsättning på detta projekt.

Inriktnings- och effektmål

Kommunfullmäktige har fastställt fyra inriktningsmål och fem effektmål för socialnämnden att gälla för 2008. Socialnämnden har uppnått tre av de fem effektmålen, medan ett av målen bedöms vara delvis uppnått. För de två mål som inte är uppnådda vid årets slut pågår aktiviteter som stödjer målen. Målen beräknas vara uppnådda vid 2009 års utgång. Två av de fyra inriktningsmålen bedöms vara uppnådda, ett bedöms som delvis uppnått medan det återstående beräknas vara uppnått vid 2009 års utgång. Sammantaget bedöms socialnämnden måluppfyllelse som god.

Gemensam utgångspunkt för bedömningen av måluppfyllelsen för samtliga nämnder är måluppfyllnadsgraden för redovisat kriterium (mål) till måttet. Vid en måluppfyllnadsgrad om 75 procent eller lägre bedöms målet inte vara uppnått. Från 76 till och med 99 procent bedöms målet vara delvis uppnått och från måluppfyllnadsgraden 100 procent är målet uppnått. Det förekommer att ett mått mäts med flera kriterier (mål) än det som redovisas nedan. Bedömningen görs då med utgångspunkt från samtliga kriterier för måttet. Även andra faktorer av betydelse kan beaktas vid bedömningen av måluppfyllelsen, bl.a. i vilken utsträckning de uppdrag och aktiviteter som ska stödja måluppfyllelsen har genomförts samt vilken effekt de haft för verksamheten.

Sammantaget är bedömningen av måluppfyllelsen är en kvalitativ bedömning med utgångspunkt från ovan redovisade bedömningsgrunder.

Övergripande mål, Inriktningsmål och Effektmål	Måluppfyllelse	Mått	Utfall	Mål	Måluppfyllnadsgrad
TILLVÄXT					
Socialtjänsten i Täby satsar på förebyggande aktiviteter	Uppnått				
<p>Det finns ett utbyte och en levande dialog mellan den ideella sektorn och socialtjänsten</p> <p><i>En uppföljning av verksamheternas kontakter med ideell sektor visar att 65 procent (22 av 34) av (resultat)-enheterna redan 2007 hade en etablerad kontakt med någon eller några ideella föreningar. Under 2008 har nio av dessa fördjupat sina kontakter och sex av enheterna har etablerat nya kontakter. Ytterligare två enheter som inte tidigare haft någon kontakt med ideell sektor har etablerat sådana under 2008. Vid utgången av 2008 hade därmed 24 enheter (71 procent) etablerad kontakt med ideell sektor. Samtliga av socialnämndens verksamheter är representerade bland de enheter som redovisar ny eller fördjupad kontakt med ideell sektor.</i></p>	Uppnått	<p>Antal verksamheter (AO, LSS, psyk och IFO) som redovisar ny alternativt fördjupad kontakt med den ideella sektorn under 2008.</p>	4	4	100%
VALFRIHET					
Täbybor som får socialtjänstens stöd har frihet att välja bland en mångfald av utförare.	Uppnått				
<p>Täbyborna har tillgång till information om verksamhetsprofil och specialkompetens hos alla utförare inom kundvalet.</p> <p><i>Inom kundvalsverksamheterna hemtjänst, särskilda boende för äldre och familjerådgivning finns information om samtliga utförare tillgänglig på hemsidan.</i></p>	Uppnått	<p>Information om alla utförare finns tillgänglig på kommunens hemsida</p>	Ja	Ja	100%

Övergripande mål, Inriktningsmål och Effektmål	Måluppfyllelse	Mått	Utfall	Mål	Måluppfyllnadsgrad
KVALITET					
Täbybor som får socialtjänstens stöd upplever att de får ett stöd som motsvarar deras förväntningar.	Delvis uppnått				
Täbyborna vet vilket stöd socialtjänsten kan erbjuda	Delvis uppnått	■ Andel besökarna på hemsidan som anser att de får den informationen de behöver. (Webbenkät med länk från hemsidan)		75%	
<i>En enkät har lagts ut på hemsidan där möjlighet finns att lämna synpunkter på innehållet. Antalet besökare på hemsidan som svarat på enkäten är alltför få för att en säker bedömning av måluppfyllelsen ska kunna göras. De som sökt något särskilt anger att de funnit det som de sökt. Enkäten kommer att hållas öppen tills vidare.</i>					
Täbybor kan ta del av resultat från socialtjänstens NKI-undersökningar, uppföljningar och utvärderingar.	Uppnått	■ Resultat från alla undersökningar som genomförs under 2007 publiceras på hemsidan samt i annan form	Ja	Ja	100%
<i>Brukarundersökningar från 2005 och 2007 finns tillgängliga på hemsidan under Socialtjänst, vård och omsorg/ Brukarundersökningar inom social omsorg</i>					

SUNDA FINANSER - GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Beredskap finns för att möta framtida behov inom socialtjänsten med kostnadseffektiva lösningar	Ej uppnått				
En samlad planering för framtida behov av boende finns för hela socialtjänsten	Ej uppnått	■ Boendeplan klar dec. 2008	Nej	Ja	0%
<i>En kartläggning av arbetet med boendefrågor inom social omsorg har genomförts</i>					
<i>Under våren 2009 kommer arbetet med att ta fram en långsiktig boendeplan att bedrivas i projektform. Målsättningen är att skapa en effektiv och långsiktig planering av lokaler och boende utifrån olika målgruppers behov samt även skapa en rättssäker prioritering mellan olika målgruppers behov utifrån befintliga resurser</i>					

Ekonomi

Drift

Socialnämnden har en omslutning om ca 800 mnkr för 2008, vilket motsvarar 35 procent av Täby kommuns totala nettokostnader. För 2008 redovisar nämnden ett plusresultat om 4,4 mnkr, vilket är 0,6 procent av nettoomslut-

ningen. De stora avvikelserna mot budget finns inom äldreomsorg och LSS-verksamhet.

Enlig kommunens budgeterings- och uppföljningsregler tar en nämnd med sitt ekonomiska resultat till kommande års budget genom ombudgetering. Nämnden svarar inte för uppkomna avvikelser i verksamheter som av fullmäktige budgeterats i förhållande till en fastställd volym. Positiv ekonomisk avvikelse p.g.a. minskad volym får inte ianspråkta utan ska redovisas som positiv avvikelse i bokslutet medan en negativ avvikelse p.g.a. ökad volym inte behöver finansieras i kommande budget. För socialnämndens del innebär detta att nämnden inte svarar för uppkomna avvikelser avseende volymer inom äldreomsorg och försörjningsstöd (ekonomiskt bistånd).

Socialnämnden totalt	Utfall 2008	Budget* 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	189 158	168 580	20 578	12,2 %	159 492
Kostnader	-986 532	-970 380	-16 152	-1,7 %	-900 037
Nettokostnader	-797 374	-801 800	4 426	0,6 %	-740 544

* budget 2008 inkl. ombudgetering om 3 300 tkr

Volymjusterat resultat för socialnämnden:

Resultat – Netto	4 426
Försörjningsstöd	-7 004
Äldreomsorg, hemtjänsttimmar	10 625
Volymjusterat resultat – Netto	8 047

Avvikelse mot budget per verksamhet

Socialnämnden	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Individ- och familjeomsorg	-117 270	-118 562	1 292	1,1%	-111 701
Äldreomsorg	-420 492	-412 095	-8 397	-2,0%	-381 973
LSS-verksamhet	-209 509	-221 881	12 372	6,0%	-198 962
Psykiskt funktionshinder	-28 855	-28 013	-842	-3,0%	-26 880
Samordnad verksamhet	-10 470	-10 469	-1	0,0%	-9 956
Administrativa enheten	-10 778	-10 780	2	0,0%	-11 072
Nettokostnader	-797 374	-801 800	4 426	0,6%	-740 544

Avvikelserna redovisas närmare under respektive verksamhet.

Investeringar

Under 2008 genomfördes investeringar till en kostnad om 4,9 mnkr. Avvikelsen om drygt 5 mnkr beror på ombudgetering från 2007.

Den största investeringen var nybyggnation och utrustning av äldreboendet på Åkerbyvägen 2. Övriga investeringar som genomfördes enligt plan var bråklarmet och det nya arkivet på plan 1 i kommunalhuset samt förnyelse av kontorsmöbler – skrivbord, bokhyllor, stolar. Boendestödsgruppen inom psykiatri har fått ett nytt kök.

Socialnämnden totalt	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Summa investeringar	-4 874	-10 181	5 307	52%	-2 756

* budget 2008 inkl. ombudgetering om 5 181 tkr

Socialnämndens verksamheter

Individ- och familjeomsorg

Individ och familjeomsorg har en omslutning om 117 mnkr, vilket motsvarar 15 procent av socialnämndens nettokostnader. Verksamheten redovisar ett plusresultat på 1,3 mnkr, motsvarar 1 % av nettokostnaderna.

Inom barn- och ungdomsvården har antalet vårddygn i hem för vård eller boende (HVB-hem) inte minskat som planerat. Det beror bland annat på att antalet ungdomar som är i behov av insatser ökat och att behoven i flera fall är av sådan art att de inte kan tillgodoses i familjehem eller med öppenvårdsinsatser.

Även under år 2008 har antalet hushåll med försörjningsstöd och genomsnittlig bidragstid minskat. Orsaken är dels den goda konjunkturen under stor del av året och dels de aktiva åtgärder som vidtagits för sjukskrivna och arbetslösa.

För vuxna personer med missbruk saknas adekvata boendalternativ inom kommunen vilket innebär att behov till viss del måste tillgodoses med HVB-placeringar. Genom de insatser som kommer att ske inom ramen för projektet socialmedicinskt team är avsikten att behovet av placeringar ska minska.

Ekonomiskt resultat

Individ och familjomsorg	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	10 485	7 219	3 266	45%	11 028
Kostnader	-127 755	-125 781	-1 974	-2%	-122 729
Nettokostnader	-117 270	-118 562	1 292	1%	-111 701

Större avvikelser mot budget i mnkr:

Avvikelser intäkter

Högre intäkter, barn och ungdom	2,9
Högre intäkter, myndighetsutövning	0,4
Avvikelse intäkter, totalt	3,3

Avvikelse kostnader

Lägre kostnader för försörjningsstöd	7,0
Högre kostnader, placeringar barn o ungdom	-4,3
Högre kostnader för missbruk vuxna	-1,2
Högre personalkostnader, myndighetsutövning	-3,4
Avvikelse kostnader, totalt	-1,9

Avvikelser på intäktssidan beror på högre momsersättning samt ej budgeterade statliga bidrag.

Avvikelser på kostnadssidan är relaterade till volymer. Lägre kostnader för försörjningsstöd beror på att antalet hushåll med försörjningsstöd var 22 procent lägre än budgeterat. Orsaken är framför allt den goda konjunkturen under årets åtta första månader men även aktiva åtgärder bland annat i form av konsultläkaren för att granska inkomna sjukintyg.

Högre kostnader för placeringar av barn och ungdom och vuxna missbrukare beror på fler placeringar, vilka översteg budget med 30 procent respektive 26 procent.

Högre personalkostnader för myndighetsutövning beror på att de nya krav som innebär en kvalitetshöjning av verksamheten och detta får till konsekvens att det behövs ökad bemanning och kompetenshöjande insatser för att möta de nya kraven. Utredningar enligt evidensbaserade metoder tar längre tid i anspråk och kräver annan bemanning.

Volymer					
Individ- och familjeomsorg	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
				%	
<i>Barn o unga</i>					
Öppenvård, antal insatser per månad	158	175	-17	-10%	140
Placeringar, antal insatser per månad	61	47	14	30%	53
<i>Försörjningsstöd</i>					
Hushåll med försörjningsstöd					
- antal per månad	195	250	-55	-22%	239
- antal med stöd längre än tio månader	78	110	-32	-29%	100
Genomsnittlig bidragstid, antal månader	5,1	5,5	-0,4	-7%	5,4
<i>Missbruksvård</i>					
Öppenvård, antal insatser per månad	80	55	25	45%	75
Placeringar, antal vård-dygn	8 301	6 570	1 731	26%	7 505

Äldre- och handkappomsorg

Äldre- och handkappomsorgen har en omslutning om 420 mnkr, vilket motsvarar 53 procent av socialnämndens nettokostnader. Verksamheten redovisar ett negativt resultat om -8,4 mnkr, vilket är en avvikelse med 2 procent av nettokostnaderna.

Hemtjänsten har haft större omfattning än planerat under 2008. Jämfört med 2007 ökade antalet personer med hemtjänst från 728 till 799 per månad. Antalet timmar per person och månad ökade från 53,5 till 55,6 timmar i genomsnitt under 2008. Delvis beror ökningen på evakeringen av Tibblehemmet. Totalt har sju procent fler timmar än budgeterat utförts under 2008. Antalet utnyttjade platser inom särskilt boende ligger däremot på den planerade nivån men fler platser har utnyttjats för korttidsboende och färre för demensboende.

Dagverksamhet för yngre dementa har köpts utanför kommunen i större utsträckning än budgeterat. Även de turbundna resorna till dagverksamheten uppvisar på grund av detta högre kostnader. Flytten från Tibblehemmet till Åkerbyvägen har liksom avvecklingen av demensboendet på Ångaren medfört högre kostnader än beräknat medan kostnaderna för utskrivningsklara ligger lägre än beräknat.

Upphandling av larm har gett en lägre kostnad än budgeterat vilket även gäller förebyggande verksamhet där planerade resor för anhöriga inte genomförts på grund av att för få varit intresserade.

Ekonomiskt resultat

Äldre- och handikappomsorg	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	66 967	63 133	3 834	6%	60 075
Kostnader	-487 459	-475 228	-12 231	-3%	-442 048
Nettokostnader	-420 492	-412 095	-8 397	-2%	-381 973

Större avvikelser mot budget i mnkr:

Avvikelse intäkter

Högre intäkter, moms ersättning och statliga bidrag	3,8
---	-----

Avvikelser kostnader

Fler antal utförda hemtjänsttimmar	-10,6
Färre årsplatser, särskilt boende	6,2
Fler årsplatser, korttidsboende	-7,4
Högre kostnader i samband med flytt till Åkerbyvägen 2	-3,8
Lägre kostnader för utskrivningsklara	1,9
Lägre kostnader för larm p.g.a. upphandling	2,5
Högre kostnader, avveckling av gruppboende på Ångaren	-1,5
Högre kostnader dagverksamhet	-0,8
Lägre kostnader förebyggande verksamhet	1,0
Lägre kostnader för sjukvård	1,5
Högre kostnader bostadsanpassning	-0,8
Högre kostnader för turbundna resor	-0,4
Avvikelse kostnader, totalt	-12,2

De högre kostnaderna för hemtjänsten beror på att det utfördes 7 procent fler timmar än budgeterat. Även kostnader för korttidsboende är högre samtidigt som kostnaderna för särskilt boende är lägre än budgeterat. Förklaringen är evakuering av Tibblehemmet. Redan före sommaren infördes inflyttningsstopp och i september 2008 påbörjades själva evakueringen. Av de 93 boende kunde 72 erbjudas plats på Åkerbyvägen 2. För övriga 21 köptes platser såväl inom som utom kommunen, även antal köpta korttidsplatser har ökat. De personer som kunde bo kvar i eget boende fick insatser i form av hemtjänst. För att klara verksamheten då antal platser inom särskilt boende var begränsat fanns extra medel för utskrivningsklara budgeterade. De avsatta medlen har dock inte utnyttjats, istället har färdigbehandlade personer tagits hem snabbare än planerat, vilket innebär lägre kostnader.

Övriga positiva avvikelser är lägre kostnader för sjukvård, (beror på anpassning av verksamheten till nya förutsättningar) samt lägre kostnader för förebyggande verksamhet. Det senare beror på att två planerade resor för anhängvårdare inte blev av p.g.a. för lågt intresse.

Kostnaderna för dagverksamhet och turbundna resor har varit högre än budgeterat. Förklaringen är att det saknas dagverksamhet inom kommunen för yngre dementa personer varför platser köpts utanför kommunen.

Kostnader för bostadsanpassningsbidrag är ca 0,8 mnkr högre än budgeterat 2008. Verksamheten redovisade dock ett positivt resultat om 1,8 mnkr året innan. Kostnader för bostadsanpassningar är svåra att förutse och borde därmed balanseras under längre tid.

Nyckeltal

Äldreomsorg	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008		%	2007
Nettokostnad öppen vht/utförd hemtjänsttimme, kr	350	361	11	3%	332
Nettokostnad korttidsboende/årsplats, tkr	672	680	8	1%	638
Nettokostnad särskilt boende/ årsplats, tkr	565	563	-2	0%	551
Årlig förändring av antalet platser i särskilt boende i procent	1%	1%	0	0%	2%
Platser med demensinriktning i särskilt boende, andel	40%	44%	-4%	-9%	41%

Nettokostnad för öppen verksamhet per utförd hemtjänsttimme är 3 procent lägre än budgeterat på grund av att fler hemtjänsttimmar har utförts. Kostnaden för öppen verksamhet fördelas därmed på flera timmar. Även effektiviseringar inom verksamheten, bland annat upphandling av larm, bidrar till lägre kostnader.

Nettokostnaden per plats för särskilt boende avviker marginellt från budget. Den högre kostnaden förklaras av extra kostnader i samband med flytt till Åkerbyvägen 2.

Andelen platser med demensinriktning i förhållande till det totala antalet platser i särskilt boende har inte nått budget vilket bl.a. beror på avveckling av demensplatser på Ångaren under 2008. Andelen kommer att öka igen när ombyggnaden av Tibblehemmet blir klar.

Volymner

Äldreomsorg	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008		%	
Antal boende, varav	410	410	0	0%	403
• demensboende	140	160	-20	-13%	140
• vårdboende	209	200	9	5%	205
• korttidsboende	61	50	11	22%	58
Antal utförda hemtjänst-timmar exkl. natt timmar	516 658	485 000	31 658	7%	457 960

Under 2008 utfördes även 17 086 timmar på natten. De timmarna är upphandlade och utförs enligt avtal av nattpatrullen. Ersättningen erläggs enligt avtal. Totalt utfördes 533 744 timmar.

Antalet utförda hemtjänsttimmar (exkl. natt) har överstigit budget med 31 658 timmar vilket är 7 procent.

LSS-verksamhet

LSS-verksamheten har en omslutning om drygt 209 mnkr, vilket motsvarar 26 procent av socialnämndens nettobudget. Verksamheten visar ett plusresultat om 12,4 mnkr för 2008 vilket är 6 procent av omslutningen.

Boende och daglig verksamhet har inte ökat i omfattning som förutsattes i samband med planeringen inför 2008. Insatserna ligger istället kvar på samma nivå som under 2007. Ökning av antalet insatser har däremot skett för personlig assistans, korttidsvistelse, korttidstillsyn och avlösarservice.

Förutom att antalet insatser i form av boende är färre, är även kostnaden per boende och år lägre än budgeterad. Även inom daglig verksamhet är kostnaden per plats lägre än budgeterad.

Volymökningen inom personlig assistans har gett ökade intäkter från försäkringskassan men även ökade kostnader. Ökade kostnader finns även vid boeenheter som har omvandlats från traditionellt gruppboende till eget boende med personlig assistans.

LSS-verksamhet	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008	tkr	%	
Intäkter	106 343	95 821	10 522	11%	84 730
Kostnader	-315 852	-317 702	1 850	1%	-283 692
Nettokostnader	-209 509	-221 881	12 372	6%	-198 962

Större avvikelser mot budget i mnkr:

Avvikelser intäkter

Högre intäkter från Försäkringskassan,	9,7
Övriga intäkter	0,8
Avvikelser intäkter, totalt	10,5

Avvikelser kostnader

Högre personalkostnader inom egen regi verksamhet	-5,0
Lägre kostnader för boende	11,0
Lägre kostnader för daglig verksamhet	7,1
Flera brukare med personlig assistans	-3,0
Högre kostnader för korttidstillsyn	-4,6
Högre kostnader för korttidsvistelse	-1,6
Högre kostnader för turbundna resor	-1,0
Övriga kostnader	-1,0
Avvikelser kostnader, totalt	1,9

Avvikelsen om 9,7 mnkr på intäktssidan avser högre ersättning från försäkringskassan för personlig assistans. Av dessa avser drygt 2 mnkr förhöjd ersättning och resterande är ersättning för fler utförda timmar än planerat. De högre personalkostnaderna inom kommunens verksamhet i egen regi täcks delvis av den förhöjda ersättningen från försäkringskassan.

Kostnader för personlig assistans vid de enheter som har omvandlats från traditionellt gruppboende till eget boende med personlig assistans är högre än den ersättning som kommunen fått från försäkringskassan. Trots detta är kostnaderna lägre för kommunen än för tidigare traditionellt boende.

Insatserna boende och daglig verksamhet redovisar nettoöverskott beroende på färre insatser under 2008 än budgeterat samt på lägre kostnader för köpta platser. En anpassning till de lägre nivåerna för boende och daglig verksamhet har gjorts i budgeten för 2009.

Högre kostnader än beräknat för personlig assistans, korttidstillsyn och korttidsvistelse beror både på större volymer och högre produktionskostnader samt på otillräcklig budgetering. Kostnader för turbundna resor är högre beräknat pga. ökat antal platser utanför kommunen.

Nyckeltal

LSS-verksamhet	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	2007	
Nettokostnad:					
- per boende och år, tkr	596	621	25	4%	661
- per deltagare i daglig verksamhet och år, tkr	311	315	4	1%	305
Produktionskostnad per timme i egenregiverksamhet, personlig assistans, kr	267	249	-18	-7%	241

Nettokostnaderna är lägre än budgeterat, 4 procent för boende och 1 procent i daglig verksamhet. Det beror dels på lägre kostnader för köpta platser dels på lägre ersättning till kommunens egenregiverksamhet pga. minskad omfattning av behoven hos brukare. De lägre nettokostnaderna bidrar till plusresultatet.

Produktionskostnaderna per timme för personlig assistans i egenregi är 7 procent högre än planerat. Egen regi har fått förhöjd ersättning från försäkringskassan med 2 mnkr, vilket förklarar en del av avvikelsen. En annan förklaring ligger i högre kostnader för personlig assistans vid enheter omvandlats från traditionellt gruppboende till eget boende.

Volymer

LSS-verksamhet	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
				%	
<i>Antal insatser:</i>					
- personlig assistent, lass	119	108	11	10%	101
- ledsagarservice	29	28	-1	-4%	25
- avlösarservice	37	50	13	26%	38
- boende	127	143	-16	-11%	124
- daglig verksamhet	119	142	-23	-16%	118
<i>Antal utförda timmar, egen regi</i>					
- personlig assistans	420 871	349 800	71 071	20%	354 669
- ledsagarservice	6 132	10 795	-4 663	-43%	5 405
- avlösarservice	9 796	22 995	-13 199	-57%	12 831

Verksamhet för psykiskt funktionshindrade

Verksamheten för psykiskt funktionshindrade har en omslutning på cirka 28,9 mnkr, vilket motsvarar 4 procent av socialnämndens nettobudget.

Verksamheten har ett negativt resultat om - 0,8 mnkr, vilket är 3 procent av nettoomslutningen.

Satsningen på att ta hem personer med psykiska funktionshinder har resulterat i minskat antal HVB-placeringar. Denna satsning har möjliggjorts genom utbyggnad av boende och stöd i kommunen. Samtidigt medför ett ökat antal med boende i kommunen även ett ökat antal brukare med behov av boendestöd och sysselsättningen. I några fall har kompletterande stöd köpts av andra vårdgivare med ökade kostnader som följd.

Ekonomiskt resultat

Psykiskt funktionshinder	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	4 706	1 725	2 981	173%	3 234
Kostnader	-33 561	-29 738	-3 823	-13%	-30 114
Nettokostnader	-28 855	-28 013	-842	-3%	-26 880

Större avvikelser mot budget i mnkr

Högre intäkter, Miltonpengar	1,0
Högre personalkostnader för sysselsättning och boendestöd (finansieras delvis med bidrag enligt ovan)	-1,5
Högre kostnader för turbundna resor, kontaktmannaskap	-2,0
Högre intäkter p.g.a. statliga bidrag	1,9

Kommunen har fått drygt 3 mnkr (så kallade Miltonpengar) under tre år som använts för att starta och driva Fregattens boende för personer med psykiska funktionshinder. Det har medfört att behovet av HVB-placeringar minskat vilket gett minskade kostnaderna med 2,5 mkr, vilket är en minskning med 23 procent under 2008 jämfört med 2006.

Kostnaderna för insatserna boendestöd, sysselsättning; kontaktperson och turbundna resor har ökat med ca 2 mkr under 2008. Orsaken är att kompletterande stöd köpts från andra vårdgivare för behov som inte kunnat tillgodoses av kommunens verksamhet i egen regi.

Volymer

Psykiatri	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Boendestöd, antal personer per månad	70	72	2	3%	65
Sysselsättning, antal personer per månad	105	110	-5	-5%	103
Insatser, antal totalt per månad	285	275	10	4%	275
HVB-hem placeringar per månad	15,8	15	0,8	5%	20,3

Antal insatser har ökat från 275 till 285 under perioden, en ökning med 4 procent. Det är satsningen på att ta hem personer med psykiska funktionshinder som har resulterat i minskat antal HVB-placeringar. Placeringarna har minskat från ca 20 per månad under 2007 till ca 15 placeringar per månad under 2008. Samtidigt har antalet personer med boendestöd och sysselsättning ökat.

Administrativa enheten

Administrativa enheten består av administrativa assistenter, IT-personal och personal för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen.

Verksamhet har en omslutning på 10,8 mnkr, vilket motsvarar 1,4 procent av socialnämndens nettobudget. Verksamheten bedrivs inom den budgeterade ramen.

Administrativa enheten	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	375	410	-35	-9%	425
Kostnader	-11 153	-11 190	37	0%	-11 497
Nettokostnader	-10 778	-10 780	2	0%	-11 072

Samordnad verksamhet

Samordnad verksamhet avser verksamhetsövergripande kostnader samt anslag för oförutsedda kostnader inom socialnämnden.

Verksamhet har en omslutning på 10,5 mnkr, vilket motsvarar 1,3 procent av socialnämndens nettobudget. Verksamheten har bedrivits inom den budgeterade ramen.

Samordnad verksamhet	Utfall 2008	Budget* 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Intäkter	0	0	0	0%	0
Kostnader	-10 470	-10 469	-1	0%	-9 956
Nettokostnader	-10 470	-10 469	-1	0%	-9 956

* budget 2008 inkl. ombudgetering på 3 300 tkr

Utblick

Ny lagstiftning om kundval

En ny lag om valfrihetssystem (LOV) införs 2009. Täbys nuvarande modell för kundval med auktorisation av utförare måste därför avvecklas. Den nya lagstiftningen innebär att upphandling av utförare ska göras, antingen enligt

LOU eller enligt LOV. Väljs det senare alternativet görs en löpande annonsering i en nationell databas. Utförare som uppfyller fastställda krav godkänns och avtal tecknas med dessa. Det ska också finnas ett i förväg bestämt ickevalsalternativ för den enskilde som inte vill eller kan välja.

Regeringen har avsatt särskilda stimulansmedel för att införa LOV. Täby har beviljats 2 miljoner kronor för att genomföra de förändringar som kommer att bli nödvändiga. Arbetet kommer att genomföras i projektform, dels i samarbete med Danderyds kommun, dels lokalt inom socialnämnden.

Den nya lagen innebär en ökad tydlighet i regelverket kring kundval. Samtidigt kommer större krav att ställas på genomförandet av upphandlingar och uppföljningar av utförare och avtal, vilket i sin tur ställer ökade krav på upphandlingskompetens och organisation.

Äldreassistent ett framtidsyrke

Under hösten 2008 kom betänkandet ”I den äldres tjänst – äldreassistent ett framtidsyrke” (SOU 2008:186). Regeringens uppdrag till utredarna har varit att ge förslag på utformning av enhetliga kriterier för yrkeskompetens, kompetensintyg samt yrkesbenämning för omsorgspersonal som arbetar inom kommunernas omsorg och vård för äldre. Utredarna har bland annat formulerat nationella yrkeskrav inom elva olika kompetensområden som sammantaget omfattar den grundläggande kompetens som den nya yrkesgruppen ska besitta.

Täby kommuns äldreomsorg i nationella rapporter

Intresset för att följa upp, mäta och jämföra olika områden och faktorer inom äldreomsorgen är stort såväl på nationell som på regional nivå. Socialstyrelsen har ett särskilt uppdrag vad gäller nationella jämförelser, men även Sveriges Kommuner och Landsting ha påbörjat olika aktiviteter kring detta.

Att mäta och jämföra med andra är ett sätt att stimulera till utveckling. Resultat ger underlag till diskussioner om förbättringsområden och prioriteringar på olika nivåer och i olika grupper. All publicitet, positiv som negativ, påverkar medborgarnas bild av och förtroende för verksamheten. Det är därför angeläget att nationella rapporter analyseras på lokal nivå och att dessa analyser ligger till grund för ett kontinuerligt förbättringsarbete som redovisas återkommande för medborgarna.

Äldreguiden 2008

Sedan 2007 mäter och redovisar Socialstyrelsen elva olika kvalitetsindikatorer (tillgänglighet, delaktighet, personaltäthet, kompetens, kontinuitet, självständighet, mat, närståendestöd, läkarmedverkan, uppföljning och information) inom särskilda boenden. Resultatet presenteras på www.aldreguiden.se. I mätningen 2008 låg Täbys resultat över genomsnittet

i länet och riket vad gäller kontinuitet. Självständighet och uppföljning hamnade i nivå med läns - och riksgenomsnittet, medan övriga indikatorer hamnade under genomsnittet.

Öppna jämförelser 2008, SKL

Sveriges kommuner och landsting gör på motsvarande sätt uppföljningar och jämförelser av ett antal olika faktorer inom socialtjänstens olika verksamhetsområden. I den rapport som presenterade i november 2008 visade Täbys resultat på ett antal förbättringsområden, bland annat tillgång till information om äldreomsorgen på hemsida och i skriftlig form.

Nöjd Kund Index 2008, Socialstyrelsen

Hösten 2008 gjorde Socialstyrelsen för första gången en mätning av brukarnas nöjdhet i ett så kallat Nöjd Kund Index, NKI. Mätmetoden är för övrigt densamma som Täby kommun använder sedan några år tillbaka. Resultatet kommer att presenteras i en rapport som publiceras efter årsskiftet.

Äldreboendedelegationen

Äldreboendedelegationen överlämnade den 19 december 2008 slutbetänkandet "Bo bra hela livet" (SOU 2008:113). Sammanfattningsvis konstateras att framtida behov av äldreboenden inte kommer att kunna lösas av en enda begränsad insats, t.ex. utbyggnad av särskilda boendeformer.

En ny boendeform, trygghetsboende, föreslås. Denna boendeform, som föreslås bli ett frivilligt åtagande för kommunerna, ska ha en viss utformning och ett visst innehåll och utan föregående behovsprövning kunna erbjudas dem som känner sig oroliga, otrygga och/eller socialt isolerade i sitt ordinarie boende.

Nybyggnationer kommer inte att kunna täcka behoven framöver. Tillgängligheten i befintliga bostadshus kommer därför att bli en ödesfråga. Ett särskild tillgänglighetsbidrag föreslås för att öka tillgängligheten i befintliga bostäder och därigenom möjliggöra kvarboende. Ett sådant bidrag förutsätter att det görs en inventering av tillgängligheten inom bostadsbeståndet. Ovanstående föreslås träda i kraft 2010.

För kommunen innebär Äldredelegationens förslag att ett helhetsgrepp måste tas kring tillgänglighet och äldres framtida boende i kommunen. Eftersom det handlar om strategisk boendepanering är frågan inte socialnämndens i första hand, däremot kan nämnden delta i planering utifrån sin specifika kompetens. En sådan planering skulle kunna vara en uppgift för ett kommunövergripande forum för långsiktig bostadsplanering.

LSS-kommitténs slutbetänkande

LSS-kommitténs slutbetänkande "Möjlighet att leva som andra" avlämnades i augusti 2008. I betänkandet föreslås att staten tar över huvudmannaskapet för personlig assistans medan kommunerna får fortsatt ansvar för övriga insatser samt en ny insats "personlig service med boendestöd" för dem som behöver stöd i ordinärt boende. Om förslagen verkställs föreslås en ny lag träda i kraft 2010.

Kostnadsutvecklingen för personlig assistans ska dämpas med 3 miljarder kronor under 2010-2013, konsekvenserna vad detta innebär för kommunerna är ännu oklart.

Om den nya lagen för LSS verkställs kommer fortsatta gränsdragningsproblem att existera mellan huvudmännen (stat och kommun). Täby kommun kommer att bevaka konsekvenserna av förändringarna. Bl.a. är det oklart hur förändringarna kan komma påverka de fall där brukare övergått från traditionellt gruppboende till eget boende med stöd av personlig assistans.

En ny lag med förändring i beräkningssättet för kostnadsutjämnningen inom LSS träder i kraft januari 2009. Kostnadsutjämnningen syftar till att utjämna behovs- och kostnadsskillnader mellan kommunerna, beräkningar görs årligen. Den nya lagen innebär att Täby kommun som tidigare fått statsbidrag istället får betala för kostnadsutjämnningen (-7 704 tkr.). Detta påverkar dock inte socialnämndens budgetram utan berör Täby kommuns resultaträkning.

Ny vårdform inom psykiatri

Regeringen förstärker psykiatri under 2009-2011 bl.a. för att stödja kommunerna i att förbereda sig inför den nya vårdformen med öppen psykiatrisk tvångsvård enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV). Lagen trädde i kraft i den 1 september 2008.

Kommun och landsting ska nu upprätta en samordnad vårdplan innan länsrätten fattar beslut om öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk vård för den enskilde. Det föreligger en risk för fler HVB-placering då de som skrivs ut har omfattande behov av stöd och kan komma att behöva boende ute i landet. För närvarande är det ingen stor grupp, kommunen har kännedom om fyra personer som berörs av denna lag.

Nya boendeformer för personer med psykiska funktionshinder

I verksamhetsplanen för 2009-2010 finns beslut om nybyggnation av ett nytt boende "Nya Vedetten", vilket ska ge ett tillskott på tio nya lägenheter för Täbybor med omfattande behov. Den nya boendeenheten är planerad att vara i drift under 2011. Med anledning av de nya ekonomiska förutsättningarna för kommunen kommer nybyggnationen att utredas ytterligare och eventuellt skjutas på framtiden.

Initiativ har tagits i ett samarbetsprojekt kring mellanvårdsboende med landstinget och Vallentuna kommun. En förstudie kommer att genomföras under 2009 för att granska vilka behov som finns. Boendet ska ta emot klienter som skrivs ut från sjukhus men som inte klarar av särskilt boende såsom på Vedetten och Fregatten.

Ökat behov av försörjningsstöd väntas

Den 1 juli 2008 genomfördes vissa regeländringar i sjukförsäkringsystemet som innebär att

- sjukpenning begränsas till ett och ett halvt år
- förlängd sjukpenning med lägre ersättning införs
- tidsbegränsad sjukersättning upphör
- nya regler för rätten till sjuk- och aktivitetsersättning införs

Fas 3 i Jobb och utvecklingsgarantin (JOB) kommer att införas i april 2009. Det gäller för personer som efter 450 dagar med aktivitetsstöd i JOB inte har funnit något arbete. Dessa personer ska då anvisas en varaktig samhällsnyttig sysselsättning. Några regler om något betalningsansvar eller annat ansvar finns ännu presenterat för denna insats.

Den djupa globala lågkonjunkturen som inträtt hösten 2008 bedöms fortsätta under hela år 2009. Socialnämnden har ännu inte sett någon ökning av nya ärenden med behov av försörjningsstöd, men fler ungdomar varit i kontakt med socialnämnden under slutet av året. Bedömningen är att antalet hushåll som behöver försörjningsstöd kommer att öka till följd av lågkonjunkturen samt till följd av de förändringar som sker inom sjukförsäkringen och a-kassa. Detta kommer även att medföra högre krav på samverkan mellan socialtjänsten, arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Barns rättigheter

För att ta till vara och stärka barns rättigheter och intressen under de närmaste åren vill regeringen

- förstärka det strategiska arbetet med att genomföra barnkonventionen
- ge bättre stöd till föräldrar
- främja barns psykiska hälsa
- bekämpa våld mot barn

När det gäller de verksamheter som vänder sig till barn och familjer har de påverkats av nya lagar som rör våld mot barn och kvinnor samt för unga lagöverträdare - ungdomstjänst och medlingsverksamhet.

Utveckling av missbruks- och beroendevården

Regeringen har formulerat en strategi för utveckling av missbruks- och beroendevården som syftar till att ge en samlad bild av vilka insatser som behöver utvecklas. Konkreta steg är tre övergripande mål för arbetet;

- förbättra kvaliteten
- öka likvärdigheten
- tillgång till insatser för grupper som har svårt att få sina vårdbehov tillgodosedda

Under 2009 ska länsstyrelsen granska kommunernas beroendevård. Granskningen och den nya strategin för missbruksvård ställer stora krav på att handläggningen sker korrekt. Detta kan medföra att bemanning och arbetstid måste öka för att klara uppställda krav.

Nytt avtal om ungdomsmottagningen

Socialnämnden kommer att teckna ett nytt avtal med landstinget för samverkan kring ungdomsmottagningen. Det föreslagna avtalet bygger dels på en fast ersättning dels på antalet besök. Ungdomsmottagningen har märkt av en klar ökning av besök senaste tiden och behov finns för att förstärka barnmorskeresursen för att möta den ökade efterfrågan och förkorta väntetider.

Krav på evidensbaserad socialtjänst

Kraven på en evidensbaserad socialtjänst innebär att de utredningsinstrument som finns kontinuerligt måste utvecklas och värderas. Samtidigt måste även nya metoder införas för att mäta effekten av gjorda insatser. Det innebär också att tid måste avsättas för kompetensutveckling. Arbetssättet innebär att handläggningen tar mer tid i anspråk men effekten av besluten väntas bli bättre samtidigt som rättsäkerheten bedöms öka.

ANNA-projektet, ett webbaserat verksamhetsstöd

Anna-projektet är ett kommundemensamt utvecklingsarbete vars mål är en lösning på socialtjänstens behov av ett modernt webbaserat verksamhetsstöd (IT-stöd). Verksamhetsstödet utvecklas tillsammans med leverantören Pulsen AB. Projekttiden sträcker sig över perioden 1 oktober 2007 till 30 september 2009.

I och med 2009 går projektet in i införandefasen. Det innebär att verksamheterna allt mer kommer att delta i utvecklingen av och under hösten skall personalen utbildas i verksamhetsstödet. Tio superanvändare ska utbildas av Pulsen och dessa ska i sin tur utbilda övrig personal. Utprovningsen av det

nya systemet kommer att pågå in under första halvåret 2010 då det gamla datastödet körs parallellt.

En förvaltningsorganisation skall formos. Grunderna för denna kommer att göras med hjälp av konsult. Därefter skall de kommunala styrgrupperna för projektet bemanna denna. Det här innebär att såväl organisation som arbetsätt inom socialnämndens verksamheter kommer att förändras.

Det nya verksamhetsstödet innebär att administrationen förenklas och ger stöd till handläggare och utförare genom att:

- integrera beslut och myndighetsutövning,
- förenkla rapportering av utförda insatser,
- dokumentationen standardiseras,
- information lagras på ett ställe och återanvändning underlättas,
- IT-stödet automatiserar kontroller,
- den enskildes insyn ökar,
- brukare, handläggare och olika vårdgivare och huvudmän kan nå samma information
- termer och begrepp formaliseras
- tiden för administration per ärende minskar

Verksamhet i kommunens egen regi

IFO:s Utförarenhet barn-ungdom-familj

Inom Utförarenheten fanns 11 verksamheter vid ingången av år 2008 som förebyggande och på uppdrag av socialtjänsten utför stödinsatser för familjer. Här finns Familjerådgivning, Ungdomsmottagning, Resursteam och Alternativ till våld (ATV) som är öppen för medborgarna att vända sig till direkt. Medlingsverksamheten, Familjeteamet och Origo ungdom gör insatser på uppdrag av socialtjänstens socialsekreterare men är också öppna för medborgarna att vända sig till direkt. Familjehemsvården, Attundaskolan, Ungdomstjänst och Ungdomsstöd gör insatser endast på uppdrag av socialtjänstens socialsekreterare.

Ekonomiskt resultat

Individ- och familjeomsorg	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Barn- och ungdomsvård	-24 519	-25 306	787	3%	-21 526
Beroendevård	-484	-444	-40	-9%	-529
Familjerådgivning	-1 164	-855	-309	-36%	-726
Summa nettokostnader	-26 167	-26 605	438	2%	-22 781

Målsättningar

Målen valfrihet och mångfald tillgodoses genom Familjerådgivningen som infört kundval. Förutom Täby kommuns egen familjerådgivning har kommunen tecknat avtal med 16 privata utförare som på samma villkor som kommunen tillhandahåller familjerådgivning för Täbybor på olika platser i Stockholms län.

Utförarenhetens målsättningar sammanfaller med Familjeenhetens mål d.v.s. att satsa på förebyggande och öppenvårdande insatser för att så få barn och ungdomar som möjligt ska behöva tas omhand i dygnet-runt-vård.

När barn och ungdomar behöver dygnet-runt-vård ska behovet i första hand tillgodoses genom familjehemsvård.

När barn och ungdomar inte längre behöver dygnet-runt-vård ska de slussas ut och få god eftervård.

Förväntade utvecklingsområden

Socialstyrelsen, Länsstyrelsen, Brottsoffermyndigheten, Intresseorganisationer som Rädda Barnen och Kvinnojourer samt media riktar tydliga för-

väntningar på landets kommuner att göra kraftsamlande insatser på samhällsliga problemområden med anknytning till socialtjänsten. Det handlar om

- Mäns våld mot kvinnor i nära relationer
- Barn som bevittnat våld i hemmet
- Utsatta barn som växer upp i hem där det förekommer våld, missbruk eller psykisk sjukdom
- Barn som är brottsoffer

Verksamheten med mäns våld i nära relationer är sedan hösten 2007 en permanent verksamhet, ATV, där såväl män med våldproblematik som våldsutsatta kvinnor får behandling. Även kvinnor med våldproblematik och homosexuella par få hjälp där.

Under år 2008 har tre verksamheter tillkommit. En av verksamheterna kallas Bara vara barn och vänder sig till barn som bevittnat våld i hemmet. Fyra behandlare erbjuder barnen individuella samtal enligt Rädda Barnens Trappanmodell.

De två andra verksamheterna är Stödcentrum för unga brottsoffer och Barncentrum. De två sistnämnda är projekt i samverkan med Södra Roslagens polismästardistrikt samt Nordostkommunerna Vaxholm, Vallentuna, Österåker, Danderyd och Täby. Täby har tagit på sig huvudmannskapet.

Medlingsverksamheten införlivades i Stödcentrum och båda verksamheterna är placerade hos Roslagspolisen. Stödcentrum gör insatser för unga personer som blivit utsatta för brott som bor i nordostkommunerna. Två personer anställdes våren 2008 och verksamheten invigdes i oktober 2008. Under året har 88 ärenden handlagts.

Det som i andra kommuner kallas Barnahus går under namnet Barncentrum nordost. Det är ett projekt vars syfte är att skapa en utredningsplats för barn som varit utsatta för övergrepp. Till Barncentrum kommer barnet och representanter för de myndigheter (polis, åklagare, socialtjänst, barnpsykiatri, rättsläkare) som ska utreda brottet och de som ska utreda barnets skydds- och hjälpbehov. En projektledare påbörjade arbetet den 1 september 2008 och redan innan lokal är anskaffad har några ärenden aktualiserats för handläggning.

Kontakter med Ideella sektorn

De frivilligorganisationer som Utförarenheten har mest kontakt med är Rädda Barnen, Skyddsvärnet, Kvinnojouren och Svenska kyrkan.

Framåtblick

Från 1 januari 2009 har ytterligare en verksamhet knutits till Utförarenheten. Det blir den 15:e verksamheten. Det är Hägernäs familjecentrum som är en öppen förskola som funnits i 10 år. Verksamheten riktar sig till föräldrar med förskolebarn och syftet är att skapa en mötesplats där föräldrar och barn kan knyta kontakter med varandra. En förskollärare finns där på heltid. Från Svenska kyrkan och Utförarenheten är två personer knutna till Familjecentrum 10 timmar per vecka vardera. Skälet till att Familjecentrum går över till social omsorg är att Utförarenheten ska kunna bli en förstärkning åt Familjecentrum.

Fyra personer går gruppleddarutbildning på Ersta-Sköndal för att från hösten kunna starta grupper för barn i utsatta livssituationer, som vuxit upp i hem med våld, missbruk, svåra skilsmässor eller psykisk sjukdom.

Utförarenheten fortsätter att satsa på familjehemsvården. Socialtjänsten har två kontrakterade jourfamiljer med två jourplatser vardera. Därtill finns ca 35 familjehem som tar hand om ca 45 barn. Familjehemmen får varje år en heldagsutbildning och en halvdags gemensam utflyktsdag tillsammans med alla barn. Dessa aktiviteter är mycket uppskattade. Alla familjehemmet erbjuds och de flesta tar emot stöd och handledning. Även familjehemmens egna barn kan få individuellt stöd för att orka med den satsning som föräldrarna gör för andras barn. Om inte familjehemmens egna barn mår bra riskerar familjehemmet att inte orka med sin uppgift. De barn som har haft behov av vård i familjehem har fått det inom någon månad. Det finns ingen kö.

Ett frågeformulär har utformats med syfte att kunna utvärdera våra öppenvårdsinsatser. Formuläret ska på prov användas av Attunda och Ungdomsstöd under 2009 och förhoppningen är att det ska utvecklas så att det blir användbart för såväl Familjeenhet som Utförarenhet.

Äldre- och handikappomsorg

Äldreomsorg i kommunal regi bedriver hemtjänst i hela kommunen. Hemtjänsten omfattar 32 procent av den totala hemtjänsten i kommunen. Kommunen driver även Ångarens äldreboende med 62 platser, dagverksamhet och eget kök.

Ekonomiskt resultat

Under året har hälso- och sjukvårdsenheten minskat kraftigt. Sjuksköterskor har blivit övertaliga och har erbjudits avgångsvederlag. Det samma gäller för de tre sjuksköterskor som efter tjänstledighet p.g.a. verksamhetsövergång valde att gå tillbaka till kommunen. Åtta tjänstlediga vårdbiträden har efter ett år i privat verksamhet valt att komma tillbaka till kommunen, med extra kostnader som följd. Nedläggningen av ett gruppboende för dementa

har inneburit en successiv omplacering av vårdbiträden/undersköterskor även det med extra kostnader som följd. Köket på Ångaren har ett visst underskott, justering av priser och utökning av verksamheten behövs för att få en ekonomi i balans.

Äldre och Handikappomsorg	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Ordinärt boende	-5 422	-6 138	716	12%	-4 518
Särskilt boende	-8 229	-5 940	-2 289	-39%	-11 662
Ledning	-303	0	-303		0
Summa nettokostnader	-13 954	-12 078	-1 876	-16%	-16 180

Organisationsförändringar

Genom verksamhetsförändringar och minskat underlag har kommunens hälso- och sjukvårdsenhet reducerats under året. Personal har så långt det är möjligt erbjudits andra arbetsuppgifter alternativt avgångsbidrag och karriärplanering. Ansvaret för kvarvarande enhet, som består av fyra sjuksköterskor, en arbetsterapeut och en sjukgymnast, kommer under 2009 att föras över till Ångarens äldreboende. Arbetsterapeut och sjukgymnast har från och med augusti 2008 fått utökade arbetsuppgifter i form av syn- och hörselkonsultation.

Sjuksköterskebemanning kvälls- och nattetid har upphandlats och tillhandahålls av företaget Big Care. Hälso- och sjukvårdspersonalen arbetar även inom de särskilda boendena inom psykiatrin.

För att möta behov av dagverksamhet för hemmaboende äldre har en ombyggnad skett på Ångaren.

Demensboendet på Eskadervägen 1 har avvecklats och en del av de boende flyttat till Åkerbyvägen 2. Berörd personal har erbjudits annat arbete.

Kompetensutveckling

Genom de statliga stimulansmedlen "Kompetensstegen" har all tillsvidareanställd personal genomgått utbildning i bemötande av personer med demenssjukdom, läkemedelshantering, kost- och nutrition och dokumentation. Några har läst in delar av omvårdnadsprogrammet.

Utbildningsstatsningar av denna omfattning, även om utbildningen i sig betalas genom stimulansmedel (lärare, lokaler o.s.v.), är kostnadskrävande för verksamheten. Kommunen får stå för personalkostnaderna, såväl för den personal som utbildas som för eventuella vikarier. Kostnaderna täcks inte fullt ut av den ersättning verksamheten får.

Administration

Successivt har det administrativa arbetet delegerats till cheferna. Det sista i raden har varit ansvaret i anställningsprocessen med schemainläggningar i lönesystemet. I en verksamhet där schemaförändringar är vanligt förekommande p.g.a. förändrad kundtid innebär detta ett stort ansvar och mycket dataarbete. Risken finns att chefs roll som ledare och närvaro för sin personal får mindre tid.

Time-care, självvalda arbetstider

Under hösten har cheferna arbetat med time-care schemaläggning utifrån verksamhetens behov. Förhoppningen är minskad övertid, bättre planering och en minskning av timvikarierna. Under året har fortsättningen, självvalda arbetstider, varit en stor informationspunkt i verksamheterna. Det fordrar dock enligt fackliga avtal att merparten av en arbetsgrupp är positiv om det skall kunna införas. Ingen verksamhet i äldreomsorgen har påbörjat detta arbete, men två grupper har nu sagt ja och arbetet påbörjas nästa år. Konstateras kan att en rädsla finns för förändringar och implementering tar tid.

Hälsoinriktning, sjukskrivningar.

Till verksamheten finns en halvtids tjänst, som är gemensam för LSS-verksamheten och äldreomsorgen. Innehavaren av tjänsten är för personalgrupper en stor inspirationskälla för en sundare livsföring, mat och rörelse samt stresshantering. Individuella hälsoprofiler är uppskattade. Arbetet i alla personalgrupper under året har också inneburit förebyggande ryggskola samt bemötandefrågor till våra kunder och mellan personal.

Arbetsmiljöarbetet

Verksamheten har en egen arbetsmiljöorganisation. Här tas upp händelser i verksamheten, sjukskrivningar, stora och små arbetsmiljöfrågor. Under hösten har skyddsombuden kommit med i organisationen vilket är en avsikt för att implementera arbetsmiljöfrågorna i organisationen och få en tidig dialog. Chefen har en viktig roll att tillsammans med personalen fånga upp frågor tidigt. Under hösten har alla chefer gått in i beredskap kväll, natt och helger för att vara ett stöd åt personalen, vilket är ett krav från arbetsmiljöverket.

Bostadsanpassningen

Under 2008 har 520 personer ansökt om bostadsanpassning, vilket är 120 fler än föregående år. 210 hembesök har gjorts för att säkerställa och hitta rätta lösningar för anpassningen. De flesta besluten har handlat om uppsättning av stödhandtag, tröskelborttagning, ramper och hissar för att öka tillgängligheten i bostaden, ombyggnad av badrum samt automatiska dörröppnare.

I och med att allt fler äldre bor kvar hemma allt längre förväntas antalet ansökningar öka 2009. Speciellt väntas antalet installationer av trapphissar öka. Idag finns ca 45 hissar. Ett nytt datasystem kommer att installeras som innebär bättre möjlighet att följa utvecklingen statistiskt och förenklad administration.

Utmaningar och förbättringsområden

Kommunens egenregiverksamhet strävar efter att vara ett fullvärdigt alternativ inom kundvalet. Att skapa nya former av mötesplatser för hemmaboende äldre som har hemtjänst, för dem som vårdar sina anhöriga och dem med omfattande psykiska funktionshinder är en utmaning. Ideella sektorn är en viktig samarbetspartner i sammanhanget.

Under 2009 kommer en stor utmaning att vara att införa det nya verksamhetssystemet som utvecklats inom "Annaprojektet". Det nya systemet innebär bland annat att personal ska dokumentera via datorn. Detta kommer att kräva särskilda utbildningsinsatser.

En utmaning för verksamheten i egen regi är att behålla och öka antalet kunder. I detta är personalen vårt viktigaste verktyg. Det är de som står kunderna närmast och är vår mest betydelsefulla resurs för att nå nya kunder. Personal måste ha förståelse för och känna med organisationen för att detta ska vara möjligt. En nyckel till detta är att fokusera på verksamhetens förbättringsmöjligheter och att se den kunskap som synpunkter, klagomål, fel och brister ger som något värdefullt. Andra viktiga aspekter är bemötande och att se de anhöriga som en resurs för vår verksamhet.

LSS-verksamhet

LSS egen regi bedriver verksamhet för ca 110 personer i olika boende, gruppboende, serviceboende och särskilt anpassat boende med stöd av personlig assistans. Daglig verksamhet bedrivs för ca 80 personer i flera olika lokaler samt ett korttidshem med plats för vuxna och ungdomar som bor hemma. Platser i daglig verksamhet och korttidsboende säljs till andra kommuner i mån av plats.

Ekonomiskt resultat

Boendeenheterna gruppboende och serviceboende samt daglig verksamhet visar ett plusresultat. Detta är effekten av ett långsiktigt arbete med samarbete mellan cheferna, effektivare bemanning och en gemensam semesterplanering. Verksamheten med personlig assistans i särskilda boende istället för gruppboende har svårigheten att klara sig på pengarna. Samarbete mellan personal krävs i större utsträckning då våra brukare inte kan kommunicera själva. Denna tid ersätts inte. Introduktioner av nyanställd personal tar lång-

re tid. Kontakten med delegerande sjuksköterska blir mer frekvent. Denna tid som inte är tid hos kund ersätts inte fullt ut av pengarna.

LSS verksamhet	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008	tkr	%	2007
Boenden	4 113	113	4 000	3540%	2 600
Personlig assistans	-4 542	-1 227	-3 315	-270%	-3 945
Daglig verksamhet	965	-259	1 224	473%	1 061
Övriga insatser	-231	-168	-63	-38%	133
Ledning	1 099	1 541	-442	-29%	-250
Summa nettokostnader	1 404	0	1 404		-401

Verksamhetsförändringar under året

Under ett antal år har daglig verksamhet moderniserats för att passa nya individer genom att finna arbetsplatser ute i samhället. I Arninge har ett servicecenter öppnats i september 2008 som samverkar med företagen i Arninge för att skapa praktikplatser. Vissa arbetsuppgifter utförs i lokalen medan andra utförs utanför den egna lokalen. Tillstånd för hunddagis har erhållits från 2009-01-01. Under flera år har verksamheten varit en uppskattad deltagare på företagsmässan på Täby Park Hotell.

Spiegelbacken avvecklas och Ekoxen byggs om. I denna förändring, har personalen involverats genom att få önska arbetsställe och dels genom att intervjua deltagarna om deras önskemål så att en matchning ger så bra lösningar som möjligt. Att få personal att vara handledare för enskilda deltagare ute i samhället pågår parallellt. Pyramidens verksamhet är för deltagare med Aspergers syndrom och bedrivs, efter kartläggning, helt ute i samhället.

Inom boende finns idag lediga platser/lägenheter. Omflyttningar är ett måste för att få till stånd bra boende enligt lagens mening där de boende så långt som möjligt kan få sin sociala gemenskap inom boendet. Omflyttningar har gjorts från Hagmo gruppboende och Hagmo kommer nu att utformas som ett gruppboende för yngre med relativt stora behov. För närvarande har tre yngre personer flyttat in.

Täby gruppboende kommer att läggas ner under 2009 i sitt nuvarande skick, då det är ett boende enligt den gamla modellen med 4 små rum och endast två toaletter. Efter ombyggnad ska det nya boendet utformas enligt lagens krav på fullvärdiga lägenheter. De boende som idag är äldre erbjuds boende i ett nyöppnat äldreboende enligt LSS på Eskadervägen 1. Ytterligare ombyggnader och dialog runt omflyttning pågår.

Stilgjutarens gruppboende kommer att integreras med Stilgjutarens serviceboende till ett större serviceboende. Frigga serviceboende kommer att ökas eftersom två lägenheter blivit lediga (pga. att äldre flyttat från Hagmogårdens äldreboende). Efter omflyttningar och ombyggnation kommer fler personer som får beslut om boende enligt LSS att kunna beredas plats.

Kompetensutveckling

Sedan 2007 har egen regi satsat på kompetensutveckling för all personal i samarbete med verksamheten för personlig assistans. Utbildningen innehåller kunskap om utvecklingsstörning, Autism, Aspergers syndrom, dokumentation. Egen regi har även via utbildningen målet att skapa mer datorvana för all personal för att kunna möta kommande kraven i det nya Anna-projektet under 2009.

Kultur- och fritidsverksamhet

Inom boendena finns fritidsombud som träffas regelbundet för att öka de boendes deltagande i samhället som också är ett nationellt uppdrag. Bland annat anordnas hel- och halvdagsutflykter och under 2007-2008 anordnades även en vinterresa till Åre samt en sommarresa till Göteborg. På grund av för höga personalkostnaderna ser inte verksamheten någon möjlighet att fortsätta med denna aktivitet under nästa år. Varje boende har rätt till en utflyttad aktivitet med övernattnings i närområdet, då kan personal arbeta på sitt ordinarie schema. En gala-kväll på Täby Park Hotell med filmvisning från utflykterna och resorna har anordnats med över 150 personer som deltog av boende, personal och anhöriga.

Administration

Det administrativa arbetet har till fullo delegerats till cheferna som nu tar fullt ansvar i anställningsprocessen med schemainläggningar i vårt lönesystem. I en verksamhet med ständiga anpassningar till verksamhetens behov innebär detta ett stort ansvar och mycket dataarbete. Risker finns att chefs roll som ledare och närvaro för sin personal får mindre tid.

Time-care, självvalda arbetstider

Under året har verksamheten arbetat med att införa Time Care, ett schemalägningsverktyg. Verksamheten ser inte att det lett till några större besparingar så här långt. Information om självvalda arbetstider har givits på personalmöten. Det fackliga avtalet att merparterna av personalen i grupperna ska vara positiva till införandet har varit ett hinder för införandet. Under oktober gick dock Furu villan in i självvalda arbetstider, en positiv erfarenhet som förhoppningsvis ska sprida sig till andra enheter. Att själv få välja sin arbetstid, om än utifrån verksamhetens behov, måste ses som positivt och kommer troligen att påverka en minskning av övertid, sjukfrånvaro och minskning av timanställda.

Hälsoinriktning, sjukskrivningar

Verksamheten bedriver ett hälsoarbete i samarbete med äldreomsorgen och har varit ute i samtliga personalgrupper för att inspirera personal till en sundare livshållning, kost, motion, delge råd och stöd vid stresshantering och bemötandefrågor. En ryggskola samt individuella hälsoprofiler har varit uppskattade. Sjukskrivningarna har minskat inom verksamheten.

Arbetsmiljöarbetet

Verksamheten har en egen arbetsmiljöorganisation. Här behandlas händelser i verksamheten, om arbetsmiljöverket haft inspektion samt sjukskrivningar. Under hösten har skyddsombuden deltagit vilket är avsikten att förflytta arbetsmiljöarbetet mer nära i verksamheten. Chefen har en viktig roll att tillsammans med personalen fånga upp frågor tidigt.

Gemensam semesterplanering och lönesättning

Cheferna har bedrivit en gemensam rekrytering och samarbete kring semesterplaneringen. Detta har inneburit färre semestervikarier, som erbjudits högre tjänstgöringsgrad vilket är till gagn för verksamheten. Kostnaderna har minskat under året. På samma sätt har cheferna samarbetat med lönesättningar för att skapa en gemensam samsyn vilket gynnat verksamheten. Syftet med samordningen har varit att uppnå effektiviseringar i enlighet med VEPS.

Bemötandefrågor

Bemötande har betonats i VP vilket verksamheten tagit fasta på. Daglig verksamhet har på personalmöten arbetat med bemötande utifrån ett brukarperspektiv, men även runt bemötande mellan personal. Vid konflikt har individuella samtal med personer förts samt samtal i grupper för att framhålla det egna ansvaret för arbetsklimatet och hur det påverkar. Företagshälsövården har engagerats för att ytterligare arbeta med konflikt mellan chef och arbetstagare. Sammanfattade temadagar med föreläsare har hållits.

Planeringsdagar har ägnats åt bemötande gentemot våra brukare, etiska dilemman, den egna rollen och värderingarna som styr vårt bemötande. Andra enheter har arbetat etik, moral och att beskriva vad övergrepp är.

Utmaningar och förbättringsområden

Kommunen går mot ett kundval 2010 även inom LSS, en stor utmaning för egen regi. Vi ska arbeta med marknadsföring och kundanpassning på ett annat sätt än hitintills. Vår uppfattning är att vi har en bra verksamhet, som dock alltid kan göras bättre. Ny personal ska få bättre introduktion och

fortutbildning med fortsatt fokus på den egna rollen i förhållande till anhöriga/gode män och på handikappmålsättningen.

Klagomålshanteringen i verksamheten kan göras bättre genom att få personalen att se det som en del i vårt kvalitetsarbete. Bemötandefrågor och arbetsmiljöarbetet har fortsatt hög prioritet.

De fortsatta omflyttningarna för att få bättre boende är en stor utmaning eftersom förändringar skapar oro hos boende, gode män och personal. Under 2009 kommer verksamheten att arbeta med förberedelser inför det nya data-system, Anna-projektet. Dokumentationen ut till brukaren är en ny inriktning.

Personlig assistans

Ekonomi

Verksamheten kommer att ha ett underskott beroende på kostnader för personal som inte har kunnat användas ute hos kund. En situation som ständigt måste hanteras i verksamheten. LSS är en rättighetslag och måste balanseras mot den arbetsmiljölagstiftning som finns i anställningstrygghet och ATL (Arbetstidslagen). Fler kunder vill ta aktiv del av samhället genom att exempelvis resa bort några dagar, vilket innebär ökade kostnader i form av traktamente och ersättning för utflyttad verksamhet till personalen, som betalas av enheten.

Ledningen inom enheten har under året arbetat intensivt med att använda personalresurserna så effektivt som möjligt. Dels genom ständigt arbeta med schemaläggning i samarbete med kund och anställda, och genom samarbete med chefskollegor. Totalt sett över året har personalkostnaderna minskat inom personlig assistans. En ständig anpassning av personalresurserna till antalet timmar att utföra pågår.

Enheten har tillsammans med ekonom, inlett ett arbete med att finna en modell där intäkter och kostnader för varje kund kan läsas av. Detta kommer att behövas framöver. Försäkringskassan kräver mer redovisning runt varje kund. Kunden själv vill veta vilka pengar som finns att tillgå för exempelvis en resa. Som ansvarig för enhetens budget är det viktigt att kunna se var täckningen för inkomsten inte är tillräcklig i förhållande till utgifterna.

Ekonomiskt resultat

LASS, personlig assistans	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
	2008	2008	tkr	%	2007
Hemtjänst	1 375	1 280	95	7%	1 497
Personlig ass	-2 348	-2 428	80	3%	-1 188
Avlösarservice	205	1 022	-817	-80%	296
Ledsagarservice	192	126	66	52%	227
Ledning	-787	-543	-244	-45%	-1 424
Summa nettokostnader	-1 363	-543	-820	-151%	-592

I fokus 2008

Verksamheten har arbetat med införande av beredskap för chefer så att personal i akut uppkomna situationer som bedöms vara akuta kan nå arbetsledande person.

Enligt Arbetsmiljölögstiftningen får ingen personal arbeta utan möjlighet att nå person med ledande uppdrag om något akut inträffar. Detta har resulterat i ökad trygghet för personalen vilket också avspeglar arbetet med kunden. Ett lokalt kollektivavtal har förhandlats fram. Samtliga kommunala chefer inom personlig assistans och övrig verksamhet är involverad.

Arbetsmiljöarbetet har stärkts genom att LAK:en (Lokal arbetsmiljökommitté) regelbundet har haft möten. En bra arbetsmiljö gynnar även kunden. Skyddsombuden är engagerade. Arbetet med personalorganisationerna har gjort att de idag är mer uppdaterade inom området.

En frisk personal

Ett intensivt arbete har utförts med att följa upp personer som är sjukskrivna. Vilket lett till att någon kommit tillbaka i arbete och någon har valt att utbilda sig och därefter sökt och fått nytt arbete. Kostnaderna för sjukskrivna har minskat. Detta arbete måste naturligtvis även fortsättningsvis pågå. Sjuk- och frisktalerna följs upp regelbundet. Försäkringskassans ändrade arbetssätt gör att detta arbete blir allt mer aktuellt. Vilka parametrar kan finnas med i anställningsbarhet hos personal är en fråga som diskuterats under året.

Anhöriganställd

Innebörden av s.k. PAN-anställning har tydliggjorts för både kunden, den anställde och arbetsgivaren med dokumenterade riktlinjer för arbetstagare och arbetsgivare. En PAN-anställning enligt PAN avtalet (Lön och anställningsvillkor för personliga assistenter PAN-P och anhörigvårdare PAN-A) kan innehas av en anhöriganställd.

En ökad valfrihet för Täbybon

Under året har verksamheten upplevt att tillströmningen på nya uppdrag inte varit lika frekvent som tidigare. Kunder väljer att geografiskt flytta eller av annan orsak väljer andra utförare. Några kunder har avlidit under året. Dessa faktorer har gjort att det totala antalet timmar att utföra har minskat. Enheten måste arbeta mer med marknadsföring, vilket påbörjats genom arbete med underlag till en broschyr och uppdatering av text på kommunens hemsida. I dagens läge pågår förhandling om personal som är övertaliga. Här finns ett dilemma i att föra en god personalpolitik och ha en stor flexibilitet.

Psykiatri*Ekonomi*

Kommunpsykiatri kommer att ha underskott beroende på att kostnader för personal inte budgeterats.

Kommunpsykiatrin har sedan starten 1996 varit anslagsfinansierad. Under 2006 öppnades ett särskilt boende Fregattens boende, bestående av tio lägenheter insprängda i ett befintligt hyreshus. Uppdraget var att minska antalet personer som var placerade på HVB (Hem för vård eller boende). Enligt utredning skulle denna åtgärd bli betydligt mindre kostsamt för kommunen än fortsatt kostnad för HVB-placeringar. Kommunen sökte och fick s.k. Miltonpengar för detta projekt. Personer med psykiska funktionsnedsättningar som varit placerade på HVB kom till Täby. Antalet placerade personer var då 31 och är idag ca 17. Fregatten har också använts för att undvika nyplaceringar på HVB.

Psykiatri	Utfall 2008	Budget 2008	Avvikelse		Utfall 2007
			tkr	%	
Boendestöd	-3 653	-3 894	241	6%	-3 550
Sysselsättning	-5 702	-5 548	-154	-3%	-4 666
Boendeformer	-7 071	-6 054	-1 017	-17%	-6 148
Ledning	-363	-480	117	24%	
Summa nettokostnader	-16 789	-15 976	-813	-5%	-14 364

Ny och fördjupad kontakt med ideella sektorn

En fördjupad kontakt har skett genom att s.k. Fokusgrupper har införts. I den gruppen är berörda personer samlade runt en specifik fråga. Kommunpsykiatrin har under hela sin tid i kommunen haft och har ett samarbete med den ideella sektorn. Det finns nu formaliserade tillfällen då informationsutbyte kan ske med ideella sektorns representanter. Enheten har även platser

inom "Arbete med stöd" i ideella sektorn.

Bemötande

Bemötande är ett av kommunpsykiatrins huvudsakliga arbetsinstrument. Detta är personalen specialister på och det är alltid i fokus. Personalen har under året fått ytterligare kunskap i hur de bäst ska bemöta personer med neuropsykiatriska diagnoser.

Av alla de personer med psykiska funktionshinder som personalen möter så blir mötet oftast bra. I personalens arbete ingår även att sätta gränser och stå kvar vid beslut som inte alltid uppskattas av deltagaren men som har ett normaliserande syfte för den enskilde.

Utmaningar och utvecklingsområden

Kommunpsykiatrin sysselsättningsverksamhet bedriver i huvudsak sin verksamhet utifrån tanken att personer med psykiska funktionshinder klarar att vara i grupp. Det som blivit påtagligt under 2008 är att allt fler personer som får ett beslut om insatser i enheten inte klarar att vara i grupp. Det innebär att personalåtgången ökar för att ge den enskilde det stöd den behöver.

Enheten säljer idag nio platser inom sysselsättningen till andra närliggande kommuner. Detta är naturligtvis ett tillskott som kommer även Täbybon till del. Ekonomiskt finns ingen beredskap för om dessa platser inte blir sålda. Dessa inkomster finansierar naturligtvis till en del gemensamma kostnader.

Arbete med stöd omfattar idag 28 procent av besluten på sysselsättning. Det är en ökning sedan tidigare. Alltså fler personer med psykiska funktionsnedsättningar finns ute på vanliga arbetsplatser utifrån ett beslut om sysselsättning.

Det kan emellanåt vara knepigt att få in arbetsförmedlig och försäkringskassan så de arbetar aktivt med personen. Detta beror naturligtvis på att det inte finns någon tydlig gräns när kommunens ansvar för sysselsättning slutat och AF ansvar för arbetsmarknadsåtgärder ska ta vid. Någon person inom arbete med stöd har sin arbetsplats inom den ideella sektorn.

Försäkringskassan har i uppdrag att arbeta på ett annat sätt utifrån regeringens mål om arbetslinjen. Framöver kommer inte tidsbegränsade sjukersättningar att finnas. En gång var tredje år ska försäkringskassan pröva varaktig sjukersättning. Detta är några exempel som personalen måste förhålla sig till då de möter deltagarens situation.

Ökad kunskap till personalen är ständigt aktuellt. Kommunen har fått pengar av staten utifrån invånarantal. Täby kommun har under hösten träffat

Vaxholms stad, Lidingö stad, Österåker, Vallentuna, och Danderyds kommun för att hitta föreläsare för gemensam utbildning. Planeringen är att detta ska genomföras under 2009.

I slutet av året blev Täby kommun inbjuden av landstingspsykiatri Nordöst för att tillsammans med Vallentuna kommun fundera på om en boendebehandlingsverksamhet kan drivas gemensamt istället för att placera personer på HVB (Hem för vård eller boende). Alla parter går med i ett första skede då det handlar om att se hur underlaget ser ut. Den politiska viljan i landstinget är att psykiatri Nordöst ska privatiseras.